

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA STAVEBNÍ

FACULTY OF CIVIL ENGINEERING

ÚSTAV STAVEBNÍ EKONOMIKY A ŘÍZENÍ

INSTITUTE OF STRUCTURE ECONOMY AND MANAGEMENT

**POROVNÁNÍ DAŇOVÉHO SYSTÉMU V ČR A NA
UKRAJINĚ**

COMPARISON OF THE TAX SYSTEM IN THE CZECH REPUBLIC AND UKRAINE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Dmytro Shyrin

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. Eva Vítková, Ph.D.

BRNO 2024

Zadání bakalářské práce

Ústav: Ústav stavební ekonomiky a řízení
Student: **Dmytro Shyrin**
Vedoucí práce: **Ing. Eva Vítková, Ph.D.**
Akademický rok: 2023/24
Studijní program: B3607 Stavební inženýrství
Studijní obor: Management stavebnictví

Děkan Fakulty Vám v souladu se zákonem č.111/1998 o vysokých školách a se Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně určuje následující téma bakalářské práce:

Porovnání daňového systému v ČR a na Ukrajině

Stručná charakteristika problematiky úkolu:

Zadání práce:

1. Charakteristika daňového systému v České republice.
2. Charakteristika daňového systému na Ukrajině.
3. Alokace daňových příjmů ve státním rozpočtu obou analyzovaných zemí.
4. Vývoj daňových sazeb a přístupu k jejich výpočtu v obou analyzovaných zemích.
5. Případová studie.

Cíle a výstupy bakalářské práce:

Cílem bakalářské práce je zobrazit systém daní v České republice a na Ukrajině a v případové studii deklarovat rozdílný přístup ke zdanění občanů daného státu.

Seznam doporučené literatury a podklady:

1. Daňové zákony České republiky.
2. Daňové zákony Ukrajiny.
3. JURČÍK, Radek. Daňové systému v České republice a mezinárodních srovnání se zaměřením na aktuální trendy, Key publishing, 2015, ISBN 978-80-7418-176-4.
4. MAATYOVÁ, Alena. Veřejné finance v teorii a praxi, Grada, 2015, ISBN 978-80-247-5561-8.

PEKOVÁ, J.; JETMAR, M.; TOTH, P.; Veřejný sektor, teorie a praxe v ČR, Wolters Kluwer, 2019, ISBN 978-80-7598-209-4.

Termín odevzdání bakalářské práce je stanoven časovým plánem akademického roku.

V Brně, dne 18. 10. 2023

L. S.

prof. Ing. Jana Korytářová, Ph.D.
vedoucí ústavu

Ing. Eva Vítková, Ph.D.
vedoucí práce

prof. Ing. Rostislav Drochytka, CSc., MBA, dr. h. c.
děkan

ABSTRAKT

Bakalářská práce je zaměřena na zobrazení daňových systémů v České republice a na Ukrajině. V teoretické části je řešena charakteristika daňových systémů obou zemí. Praktická část je věnována konkrétním rozdílům mezi daňovými systémy, včetně efektivity daňových sazeb, daňových povinností, odpočtů a slev. Popsány jsou dopady těchto rozdílů na daň z příjmů fyzických osob, osoby samostatně výdělečně činné, náklady zaměstnavatelů na zaměstnance a daň z nemovitých věcí v každé zemi.

KLÍČOVÁ SLOVA

Česká republika, Ukrajina, daňový systém, efektivnost daní.

ABSTRACT

The bachelor thesis focuses on depicting the tax systems in the Czech Republic and Ukraine. The theoretical part addresses the characteristics of the tax systems in both countries. The practical part is dedicated to specific differences between the tax systems, including the effectiveness of tax rates, tax obligations, deductions, and exemptions. It describes the impacts of these differences on personal income tax, self-employed individuals, employer costs for employees, and property tax in each country.

KEY WORDS

Czech Republic, Ukraine, tax system, tax efficiency.

Bibliografická citace VŠKP

SHYRIN, Dmytro. Porovnání daňového systému v ČR a na Ukrajině. Brno, 2024. Bakalářská práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta stavební, Ústav stavební ekonomiky a řízení. Vedoucí Ing. Eva Vítková, Ph.D.

Prohlášení o původnosti závěrečné práce

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem Porovnání daňového systému v ČR a na Ukrajině zpracoval samostatně a že jsem uvedl všechny použité informační zdroje.

V Brně dne 22.05.2024

.....
podpis autora
Dmytro Shyrin

Poděkování

Děkuji vedoucí práce paní Ing. Evě Vítkové, Ph.D., za odborné vedení, ochotu a pomoc při zpracování mé diplomové práce.

Obsah

1	Úvod.....	10
2	Makroekonomické ukazatele vybraných států.....	11
3	Charakteristika daňového systému na Ukrajině.....	13
3.1	Fáze formování daňového systému Ukrajiny.....	14
3.2	Hlavní druhy daní.....	15
3.2.1	Daň z příjmu právnických osob.....	15
3.2.2	Daň z příjmů fyzických osob.....	16
3.2.1	Daň z nemovitosti.....	17
3.2.2	Jednotná daň.....	17
3.2.3	Daň z přidané hodnoty.....	19
3.2.4	Spotřební daně.....	20
3.2.5	Ekologická daň.....	20
3.2.6	Celní daň.....	20
3.3	Správa daní na Ukrajině.....	21
3.4	Problémy daňového systému Ukrajiny.....	23
4	Charakteristika daňového systému České republiky.....	25
4.1	Přímé daně.....	25
4.1.1	Daň z příjmů fyzických osob.....	25
4.1.2	Daň z příjmů právnických osob.....	28
4.1.3	Silniční daň.....	28
4.1.4	Daň z nemovitých věcí.....	29
4.2	Nepřímé daně.....	32
4.2.1	Daň z přidané hodnoty.....	32
4.2.2	Spotřební daň.....	32
4.2.3	Ekologické daně.....	33
4.2.4	Clo.....	33
4.3	Správa daní v České republice.....	34
4.4	Problémy daňového systému České republiky.....	35
5	Případová studie.....	37
5.1	Daň z minimálních příjmů ze závislé činnosti fyzických osob.....	37
5.2	Daň z průměrných příjmů ze závislé činnosti fyzických osob.....	39

5.3	Daň z vyšších příjmů ze závislé činnosti fyzických osob	42
5.4	Daň z příjmů osob samostatně výdělečně činných.....	44
5.5	Daň z nemovitých věcí	50
6	Závěr	55
7	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	56
8	SEZNAM ZKRATEK.....	60
9	SEZNAM TABULEK.....	61
10	SEZNAM GRAFŮ A OBRÁZKŮ	63

1 Úvod

Cílem této bakalářské práce je analyzovat daňové systémy v České republice a na Ukrajině a deklarovat rozdílný přístup ke zdanění občanů v obou státech. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

Teoretická část začíná přehledem makroekonomických ukazatelů vybraných států. Následně je podrobně popsána charakteristika daňového systému na Ukrajině, včetně vývoje daňového systému, hlavních druhů daní, správy daní a problémů souvisejících se systémem. Další kapitola se zaměřuje na popis daňového systému v České republice, zahrnující přehled systému, přímé a nepřímé daně, správu daní a problémy českého daňového systému.

Praktická část se zaměřuje na rozdílný přístup ke zdanění občanů v obou státech. Tato část se zabývá klíčovými rozdíly mezi daňovými systémy České republiky a Ukrajiny, včetně efektivity daňových sazeb, daňových povinností, odpočtů a slev. Studie začíná porovnáním zdanění ze závislé činnosti fyzických osob na základě minimálních, průměrných a vyšších příjmů v obou státech. Dále se věnuje porovnání nákladů zaměstnavatele na zaměstnance s odpovídajícími příjmy. Další část studie se zabývá srovnáním daně z příjmů osob samostatně výdělečně činných a specifiky daňových systémů obou zemí. Praktická část pokračuje analýzou zdanění nemovitých věcí na základě bytových jednotek. Výsledky analýzy a porovnání jsou prezentovány formou tabulek, které názorně ukazují efektivnost daní v každém státě a rozdíly mezi systémy.

2 Makroekonomické ukazatele vybraných států

Česká republika je vyspělá země, zařazovaná mezi nejrozvinutější ekonomiky světa. Její ekonomika je otevřená a zaměřená na export. Hrubý domácí produkt na obyvatele v paritě kupní síly je srovnatelný s úrovní rozvinutých západoevropských zemí.

Česká republika je členem Evropské unie a aktivně obchoduje se svými sousedy a ostatními členskými státy. Stát má rozvinutý průmysl, zahrnující automobilový, strojírenský, elektronický a chemický sektor.

Česká ekonomika se v roce 2023 pohybovala na hraně recese. Za celý rok hrubý domácí produkt klesl o 0,6 %. Tento pokles byl důsledkem vysoké inflace, která dosáhla 10,7 %, a negativně ovlivnila reálnou spotřebu domácností. Navzdory poklesu hrubého domácího produktu zůstala míra nezaměstnanosti v České republice nízká (2,6 %). I přes ekonomické turbulence a problémy si Česko udržuje stabilitu a podporuje růst své ekonomiky.

V roce 2024 se očekává růst hrubého domácího produktu o 1,2 %, pokles inflace na 3 % a mírný nárůst míry nezaměstnanosti na 2,8 %. Dále se předpokládá, že běžný účet platební bilance vykáže přebytek ve výši 0,4 % HDP. [1]

Tabulka 2-1 Porovnání makroekonomických ukazatelů. [Zdroj: The world bank. <https://data.worldbank.org/?locations=UA-CZ-PL-SK-HU>. Zpracování: vlastní]

Země	HDP (2022, mld. USD)	HDP na obyvatele (2022, USD)	Růst HDP (2022, %)	Míra nezaměstnanosti (2022, %)	Inflace (2022, %)
Ukrajina	160,5	4 534,0	-29,1	9,8 (2021)	20,2
Česko	290,9	27 638,4	2,4	2,2	15,1
Slovensko	115,5	21 256,8	1,8	6,1	12,8
Polsko	688,2	18 321,3	5,3	2,9	14,4
Maďarsko	177,3	18 390,1	4,6	3,6	14,6

Ekonomika Ukrajiny je smíšená ekonomika s podprůměrným příjmem. Hlavními odvětvími jsou zemědělství, kde je Ukrajina jedním z největších světových exportérů obilovin, hutnictví, chemický průmysl a strojírenství.

V roce 2022 se Ukrajina potýkala se závažnými ekonomickými obtížemi způsobenými válkou. V důsledku toho se ekonomika země dostala do hluboké recese. Hrubý domácí produkt země klesl o 29,1 %, což je největší propad v historii Ukrajiny. Nezaměstnanost vzrostla na 9,8 %.

Nicméně v roce 2023 se situace začala postupně zlepšovat. Podle údajů Národní banky Ukrajiny vzrostl reálný hrubý domácí produkt o 5,7 %, inflace se podařilo stabilizovat na úrovni 5,1 %, ale míra nezaměstnanosti zůstává velmi vysoká. [2]

3 Charakteristika daňového systému na Ukrajině

Daňový systém Ukrajiny je základní součástí její ekonomiky a státní správy. Definuje mechanismy sběru a rozdělování daní, které jsou klíčové pro financování státních programů, sociálního zabezpečení a infrastrukturních projektů. Základem daňového systému Ukrajiny je Daňový zákoník, který reguluje vztahy spojené s placením daní. Podle ustanovení zákoníku jsou druhy daní a poplatků, které se vybírají na území Ukrajiny, rozděleny na státní a místní. [3]

Tabulka 3-1 Rozdělení daní na Ukrajině. [Zdroj: Податкова служба України <https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatki-ta-zbori/>. Zpracování: vlastní]

Státní daně	Místní daně
1. Daně z příjmů fyzických osob	1. Daň z nemovitostí.
2. Daň z příjmů právnických osob	2. Jednotná daň
3. Daň z přidané hodnoty (DPH)	3. Turistický poplatek
4. Spotřební daň	4. Daň z reklamy
5. Celní daň	5. Poplatek za parkování
6. Ekologická daň	
7. Vojenský poplatek	
8. Rentní poplatek	

Daňový systém Ukrajiny, jak je definován v článku č. 2 Rozpočtového zákoníku, funguje jako klíčový mechanismus pro generování příjmů do státního rozpočtu. Tyto příjmy se skládají z daní, nedaňových příjmů a dalších příjmů v souladu s ukrajinským zákonodárstvím. [4]

Také prostřednictvím daní může stát ovlivňovat ekonomické procesy – podporovat nebo brzdít ekonomický růst, kontrolovat inflaci, stimulovat investice do konkrétních odvětví nebo regionů. Daňový systém prostřednictvím přerozdělování příjmů, přispívá ke snížení sociální nerovnosti, zvyšující daňové zatížení pro bohatší vrstvy obyvatelstva a využívající tyto prostředky k podpoře sociálně zranitelných skupin. [5]

3.1 Fáze formování daňového systému Ukrajiny

Daňový systém je klíčovým prvkem ekonomického rozvoje každé země. Na Ukrajině jeho vytváření začalo po vyhlášení nezávislosti státu. Od té doby prošel mnoha změnami a reformami, jejichž cílem bylo zajistit jeho trvalý růst a přizpůsobit se praktikám zahraničních zemí.

Celkově formování daňového systému trvá více než 30 let a stále není zcela dokončeno ani v současné době. Důležité je poznamenat, že každá nová vláda, která přichází k moci, vyhláší potřebu reform existujícího daňového systému. Dosud však nebyla dosažena jeho dokonalost. Daňový systém Ukrajiny tak stále zůstává ve fázi dalšího formování. Hlavním cílem těchto procesů je vytvořit příznivé podmínky pro podnikání, které by uspokojily potřeby státu a zároveň umožnily plně naplnit jeho hlavní úkoly. [6]

Během procesu formování daňového systému lze obvykle identifikovat 5 fází, z nichž každá má své vlastní charakteristiky a výsledky:

- První fáze (1991–1994)
- Druhá fáze (1994–1999)
- Třetí fáze (2000–2010)
- Čtvrtá fáze (2010–2015)
- Pátá fáze (2015–dosud).

Na prvním stupni došlo k přijetí zákona Ukrajiny "O daňovém systému" dne 25.06.1991. Byl stanoven konkrétní seznam daní a poplatků, které byly zavedeny od získání státnosti a vytvoření nových druhů daní, a to konkrétně daně z přidané hodnoty, daně z příjmů podniků a organizací 21.02.1992, spotřební daně 18.12.1991, a pokračovala platnost stávajících druhů daní, jako je daně z příjmů obyvatel, místní daně a poplatky.

První fáze byla jednou z nejsložitějších, protože Ukrajina potřebovala významné finanční příjmy do rozpočtu země. Proto bylo rozhodnuto zvýšit daňové zatížení prostřednictvím vysokých sazeb zdanění, zejména daně z příjmu.

Druhá fáze je charakterizována zdokonalením ukrajinského daňového systému, který byl vytvořen v předchozí fázi. Tato fáze byla zaměřena na snížení daňového zatížení, zejména snižováním daňových sazeb nebo úplným zrušením některých kategorií zboží. Konkrétně byla snížena sazba daně z přidané hodnoty z 28 % na 20 % a pro určité zboží byla zavedena nulová sazba. Dále byla stanovena daň z příjmů ve výši 30 %.

Druhá etapa nevyřešila problém vysoké daňové zátěže. Mnoho občanů se vyhýbalo placení daní a podniky skrývaly své zisky, což vedlo k rozvoji stínového sektoru. S cílem řešit tuto situaci byla ve třetí etapě provedena reforma daňového systému snížením

daňové zátěže. Konkrétně byla sazba daně z příjmů snížena na 25 % a daň z příjmů fyzických osob na 13 %. Hlavním cílem tohoto významného snížení daňové zátěže bylo zajistit, že občané budou mít zájem dobrovolně platit daně. Vláda si totiž uvědomila, že zvýšení daňové zátěže pouze zvyšuje stínovou ekonomiku, aniž by přineslo zvýšení příjmů do rozpočtu.

V průběhu čtvrté fáze byl přijat a zaveden Daňový zákoník Ukrajiny, který se stal hlavním dokumentem v oblasti zdanění. Jeho přijetím byla stanovena nová pravidla pro výpočet daní a jejich zaznamenávání v účetnictví atd. Přijetím Daňového zákoníku bylo vyřešeno mnoho problémů v oblasti účetnictví a vytvoření jednotného mechanismu pro výpočet a placení daní, stejně jako pro kontrolu dodržování daňových zákonů.

Během předchozích čtyř etap formování daňového systému bylo dosaženo mnoha změn, ale efektivita nebyla dosažena. Jedním z hlavních problémů těchto etap bylo, nebrat na vědomí, světových zkušeností v této oblasti. Pátá etapa začala s vyhlášením evropského směřování Ukrajiny a podepsáním Dohody o přidružení s EU. V souladu s tím Ukrajina přijala závazky ke zharmonizování svého právního systému s evropským, což zahrnovalo i daňový systém. Na základě toho byl vypracován řetězec opatření zaměřených na rozšíření daňové základny s současným snížením daňových sazeb. Navzdory těmto krokům však nebyly brány v úvahu ekonomické a politické aspekty. V důsledku toho daňový systém nepřinesl potřebné změny. [7]

Daňový systém Ukrajiny prošel dlouhým a kontroverzním obdobím svého vývoje. V akademické praxi je běžně rozlišováno 5 etap tohoto procesu, na každém z nich byl dosažen určitý výsledek, ale nebylo dosaženo hlavního cíle, zajistit efektivitu a účinnost daňového systému. Dnes pokračuje formování daňového systému s orientací na nejlepší praxe rozvinutých zemí světa.

3.2 Hlavní druhy daní

Hlavní daně a poplatky na Ukrajině tvoří základ daňového systému země. Každý z nich má své specifikace, výpočetní pravidla a důležitost v kontextu státního rozpočtu.

Lze uvést následující druhy daní, jejich sazby a způsob výpočtu v následujících kapitolách:

3.2.1 Daň z příjmu právnických osob

Tato daň se vybírá z příjmu, který firmy dosáhnou. Daňová sazba je obvykle standardní, ale může se lišit v závislosti na specifické činnosti firmy nebo odvětví. Daň z příjmu právnických osob je důležitým zdrojem příjmů pro státní rozpočet a pákou pro regulaci

ekonomické aktivity. Běžná sazba daně z příjmu právnických osob obvykle činí 18 %. Existují však určité výjimky pro konkrétní kategorie plátců. Například, sazba daně činí 0 % pro příjmy z dlouhodobého životního pojištění, dobrovolného zdravotního pojištění a penzijního pojištění. Existuje také sazba 3 % pro pojistné smlouvy, kde předmětem zdanění jsou pojistné platby, příspěvky a pojistné. Zvláštní sazby jsou stanoveny pro nerezidenty a osoby jim rovnocenné, s sazbami od 0 do 20 % v závislosti na okolnostech a typech příjmů.

Dále jsou na Ukrajině stanoveny speciální sazby daně pro určité druhy činnosti. Například při provozování sázkové činnosti a hazardních her, včetně kasin, činí sazba daně z příjmu 10 % pro hrací automaty a 18 % pro sázkovou činnost a kasina. Také je stanovena sazba daně 30 % pro činnosti spojené s provozováním a pořádáním loterií.

Osvobozeny od placení daně z příjmu jsou neziskové podniky, instituce a organizace, včetně rozpočtových institucí, občanských sdružení, politických stran, uměleckých sdružení, náboženských organizací, charitativních organizací, penzijních fondů, svazů, asociací, bytově-stavebních družstev, občanských sdružení vlastníků jednotek, odborů, zemědělských služebních družstev, subjektů podnikání v zjednodušeném daňovém systému a Národní banka Ukrajiny. Výpočet daně se provádí stanovením čistého zisku firmy (příjmy minus náklady) a aplikováním daňové sazby na tuto částku. [8]

3.2.2 Daň z příjmů fyzických osob

Tato daň je také důležitým zdrojem příjmů. Daň z příjmů fyzických osob (DPFO) se vybírá z příjmů fyzických osob, včetně mzdy, příjmů z podnikání, dividend a dalších druhů příjmů. Poskytuje také značnou část příjmů, ale obvykle je nižší než u DPH. Na Ukrajině nejsou používány progresivní sazby daně z příjmů fyzických osob. Místo toho je v zemi stanovena pevná sazba daně z příjmů fyzických osob ve výši 18 %. Tato sazba je standardní a používá se na většinu typů příjmů fyzických osob. Kromě základní sazby existuje speciální sazba ve výši 5 % pro dividendy vyplácené rezidenty – plátcí daně z příjmů právnických osob, s výjimkou příjmů z akcií a investičních certifikátů, které vyplácejí instituce kolektivního investování.

DPFO s sazbou 18% a 1,5% vojenského poplatku, se platí z příjmů fyzických osob, včetně mzdy a příjmů z podnikání. Tato daň je jedním z hlavních zdrojů financování místních rozpočtů. DPFO se vypočítává jako procento celkového příjmu fyzické osoby. [9]

Vojenský poplatek je prvkem daňového systému Ukrajiny, určeným k financování potřeb ozbrojených sil země. Je zavedena zákonem Ukrajiny a je povinná k úhradě fyzickým osobám které mají určitý druh příjmů.

Sazba vojenské daně je stanovena na úrovni 1,5 % z daného objektu zdanění a uplatňuje se na různé druhy příjmů, včetně mzdy a dalších příjmů, které poplatníci získávají na Ukrajině nebo v zahraničí. [10]

3.2.1 Daň z nemovitosti

Tato místní daň se vybírá od vlastníků nemovitostí (bytové a komerční). Daň z nemovitosti má za cíl dodatečné financování místních rozpočtů. Výše daně závisí na regionu, typu a velikosti nemovitosti. Sazby daně z nemovitostí stanoví místní zastupitelstva v mezích stanovených zákonem. Celková sazba se obvykle pohybuje od 0 do 1,5% minimální mzdy za metr čtvereční. V případě bydlení je daň pro fyzické osoby stanovena na základě plochy přesahující 60 metrů čtverečních u bytů, 120 metrů čtverečních u obytných budov a 180 metrů čtverečních u různých typů obytných budov, včetně jejich částí. To znamená, že pokud mám byt o rozloze 65 metrů čtverečních, při výpočtu daně se zohlední 5 metrů čtverečních. [11]

3.2.2 Jednotná daň

Také jeden z důležitých prvků v daňovém systému Ukrajiny je jednotná daň – speciální zjednodušený daňový režim, určený pro určité kategorie daňových poplatníků, zejména pro malé podnikatele, fyzické osoby podnikající na živnostenský list a další malé subjekty hospodářství. Hlavním cílem této soustavy je zjednodušit proces zdanění a snížit daňové zatížení malých podniků.

Podnikatel se může rozhodnout pro využití zjednodušeného systému zdanění, pokud splňuje požadavky ukrajinské daňové legislativy. Na Ukrajině existují čtyři skupiny jednotné daně, z nichž každá má svá vlastní kritéria pro výpočet daní. Stanovení daňového zatížení závisí na zvolené skupině, příjmech a druhu činnosti.

První skupinu tvoří fyzické osoby podnikající, které nezaměstnávají zaměstnance a vykonávají pouze maloobchodní prodej, nebo poskytují služby občanům v domácnostech. Výše příjmů v průběhu kalendářního roku u podnikatele skupiny č. 1 nesmí překročit 167 minimálních mezd, což v roce 2023 činí 1 118 900 UAH. Sazba daně je určena rozhodnutím obce, města nebo městské rady v závislosti na druhu podnikatelské činnosti. Sazba je stanovena ve výši maximálně 10 % životního minima (268,40 UAH měsíčně). [12]

Podnikatelé druhé skupiny se věnují poskytování služeb, výrobě a prodeji zboží, provozování restauračních zařízení, opravě obuvi a textilu, zlatnictví. Tito podnikatelé mohou zaměstnávat až 10 osob. Výše příjmů v průběhu kalendářního roku u živnostníka skupiny 2 nesmí přesáhnout 834 minimálních mezd (pro rok 2023 činí tato částka 5 587

800 UAH). Pevné sazby jednotné daně stanovují městské a obecní úřady jako procento z minimální mzdy v závislosti na druhu podnikatelské činnosti. Sazba činí nejvýše 20 % minimální mzdy (1 340 UAH měsíčně). [13]

Třetí skupinu jednotného danění mohou zvolit fyzické osoby podnikatelé a právnické osoby. V této skupině neexistují žádná omezení ohledně počtu zaměstnanců. Poplatníci 3. skupiny mohou vykonávat všechny druhy ekonomických činností s výjimkou omezení týkajících se všech skupin poplatníků. Zakázány jsou hazardní hry, směnárny, provozování bankovní činnosti nebo zastavárny, provozování poštovních služeb, prodej uměleckých předmětů a starožitností, provádění výzkumu a experimentů. Daňový zákoník stanoví, že ve 3. skupině jednotné daně mohou působit společnosti s ročním příjmem nepřesahujícím 1 167 minimálních mezd, což v roce 2023 činí 7 818 900 UAH. Na rozdíl od pevně stanovených částek jednotné daně pro skupiny 1 a 2 jsou sazby jednotné daně pro skupinu 3 stanoveny ve výši 3 % z příjmu a dodatečné DPH, resp. 5 % z příjmu, pokud se DPH neplatí. [14]

Čtvrtá skupina je určena výhradně pro zemědělské výrobce, kteří mohou být jak právnické osoby, jejichž podíl na zemědělské produkci za předchozí daňový rok přesahuje 75 %, tak i fyzické osoby podnikatelé. Ve většině případů druh činnosti živnostníka skupiny č.4 závisí na typu pozemku, který vlastní. Například pokud má živnostník pronajatý rybník nebo jezero, je oprávněn provozovat rybolov a prodávat ryby. Vlastnictví lesních pásů umožňuje sběr lesních plodů apod. Pro výpočet daně se používá hodnota pozemků, které individuální podnikatel vlastní nebo má v nájmu. Jednotná sazba daně se navíc liší v závislosti na druhu a účelu pozemku.

Výše jednotné daně se tedy vypočítává jako procento z každého hektaru půdy podle následujícího plánu:

- 0,95 % - seníky, pastviny, orná půda;
- 0,57 % - trvalé porosty (zahrady, lesní pásy);
- 2,43 % - vodní plochy;
- 6,33 % - půda pro pěstování plodin v uzavřených prostorách;
- 0,57 % - pokud se seníky nebo pastviny nacházejí v horských oblastech;
- 0,19 % - pokud se trvalé porosty nacházejí v horských oblastech. [15]

Plátce jednotné daně je povinen platit jednorázový sociální příspěvek (sociální pojištění) ve výši 22 % minimální mzdy.

Tabulka 3-2 Skupiny jednotné daně. [Zdroj: Податкова служба України. <https://tax.gov.ua/baneryi/onlayn-navchannya/ediniy-podatok>. Zpracování: vlastní]

Kritérium	1. skupina	2. skupina	3. skupina	4. skupina	
Osoby	FO	FO	FO a PO	FO	PO
Maximální roční limit příjmů	167 minimálních mezd (1 118 900 UAH)	834 minimálních mezd (5 587 800 UAH)	1 167 minimálních mezd (7 818 900 UAH)	Žadny limit	Podíl zemědělské produkce za předchozí rok přesahuje 75 %.
Zaměstnanci	Nepovoleno	Do 10	Neomezené množství	Nepovoleno	Neomezené množství
Druh činnosti	Maloobchodní prodej; poskytování služeb občanům v domácnostech.	-Výroba a prodej zboží; -poskytování služeb obyvatelstvu a plátcům jednotné daně; -provozování restauračního podniku;	-Jakákoli, kromě zakázaných*	-Výhradně zemědělská výroba	
Sazba daně	max. 10 % z životního minima pro zdravotně postižené lidi (268,40 UAH)	max. 20 % z minimální mzdy (1 340 UAH)	- 3 % z příjmu a dodatečné DPH nebo - 5 % z příjmu – pokud se DPH neplatí	Závisí na kategorii půdy a jejich umístění. - 0,95 % na 1ha - 0,57 % na 1ha - 2,43 % na 1ha - 6,33 % na 1ha - 0,57 % na 1ha - 0,19 % na 1ha	

3.2.3 Daň z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty (DPH) je nepřímá daň, která se vybírá z hodnoty zboží a služeb na každém stupni jejich výroby a prodeje. Tato daň obvykle představuje jedno z největších zdrojů příjmů. Posledních 10 let DPH představuje 35-43 % všech příjmů do státního rozpočtu Ukrajiny. Ukrajina, podobně jako mnoho dalších zemí, používá systém odpočtu, kde se daň platí na rozdíl mezi prodejní cenou a nákupní hodnotou. DPH má

standardní sazbu 20 % a je účtována na hodnotu zboží nebo služby a také na dovoz zboží. Tato daň je jedním z hlavních zdrojů příjmů státního rozpočtu, a plátcí DPH mají právo na vrácení zaplacené daně při nákupu zboží nebo služeb pro obchodní činnost. Nicméně pro některé kategorie zemědělských produktů je stanovena snížená sazba ve výši 14 %, což má za cíl podporu agrárního sektoru. Kromě toho existuje sazba 7 % pro lékařské výrobky, léky a exkurzní služby pro návštěvníky muzeí. Pro export zboží se uplatňuje nulová sazba DPH, což přispívá k zvýšení konkurenceschopnosti ukrajinského zboží na zahraničních trzích. DPH se vypočítává jako procento z hodnoty zboží nebo služby. Plátce daně může snížit částku DPH zaplacenou při nákupu zboží nebo služeb ze sumy DPH, kterou musí zaplatit ze svých prodejů (systém daňového kreditu). [16]

3.2.4 Spotřební daně

Jedná se o speciální typ daně, který se vybírá z určitých druhů zboží (alkohol, tabák, paliva). Seznam zboží (produkce), na které se ukládá spotřební daň, a její sazby schvaluje Ukrajinský parlament.

Sazby spotřební daně mohou být procentuální nebo pevné. Hlavním cílem spotřební daně je regulace spotřeby určitých výrobků s ohledem na zdraví a životní prostředí, a také poskytování dalších příjmů do rozpočtu. Sazby spotřební daně jsou stanoveny zvlášť pro každou kategorii výrobků. Výpočet závisí na typu výrobku a může být stanoven buď jako procento z hodnoty výrobku, nebo jako pevná částka za jednotku výroby. [17]

3.2.5 Ekologická daň

Tato daň je zaměřena na stimulaci podniků k ekologické odpovědnosti. Je vybírána za emise do atmosféry, vypouštění znečištěných vod a další škodlivé činnosti pro životní prostředí. Sazba závisí na typu vlivu na životní prostředí. Výpočet je prováděn na základě objemu a typu vlivu na životní prostředí. [18]

3.2.6 Celní daň

Celní daň se vybírá při dovozu a vývozu zboží přes celní hranici Ukrajiny. Výše této daně závisí na typu zboží a jeho původu, stejně jako na mezinárodních dohodách, kterých se Ukrajina účastní. Sazba závisí na klasifikaci zboží a země původu. Výpočet celní daně závisí na celní hodnotě zboží a určuje se v souladu s celními tarify. [19]

Každá z těchto daní a poplatků hraje svou roli ve formování daňových příjmů země a v regulaci ekonomických procesů. Vytvářejí finanční základ pro rozvoj infrastruktury, sociální ochrany a dalších klíčových oblastí státní politiky.

3.3 Správa daní na Ukrajině

V kontextu ukrajinské daňové legislativy se plátcí daní setkávají s řadou povinností a odpovědností.

Plátcí daní jsou povinni podávat daňová přiznání v stanovených lhůtách. To zahrnuje reportování o příjmech, výdajích, aktivách a dalších daňových závazcích. Daně musí být uhrazeny včas a v plném rozsahu v souladu s platným zákonodárstvím. Plátcí daní musí vést účetnictví svých příjmů, výdajů a dalších transakcí, které mají daňové důsledky. Plátcí daní jsou povinni dodržovat požadavky daňové legislativy Ukrajiny. Také jedním z povinností je informování daňových orgánů o jakýchkoli změnách, které ovlivňují jejich daňové závazky. [5]

Pokud plátcí daní nesplní své povinnosti, mohou čelit různým formám odpovědnosti. Administrativní odpovědnost zahrnuje uložení sankcí za porušení daňových předpisů, jako jsou pokuty nebo dokonce zabavení zboží. Trestní odpovědnost může být uplatněna v případě závažných porušení, jako je úmyslné vyhýbání se daňovým povinnostem, což může zahrnovat pokuty, omezení svobody nebo dokonce vězení.

Plátcí daní také nesou odpovědnost za nesprávné nebo neúplné deklarování. V takových případech mohou být uloženy pokuty nebo úroky. Nesplacení daní včas může vést k nahromadění daňového dluhu, což vede k naúčtování penále a dalších úrokových sankcí. Důležité je, že plátcí daní mají právo odvolat se proti rozhodnutím daňových orgánů, pokud je považují za neoprávněné. Daňové plánování a konzultace s daňovými experty mohou pomoci vyhnout se chybám a odpovědnosti v oblasti zdanění. [20]

Zvláštnosti zdanění pro různé kategorie plátců daní hrají klíčovou roli vytváření efektivní a spravedlivé daňové soustavy. Zajišťují potřebnou rovnováhu mezi potřebou sbírání daní pro financování státních potřeb a zohledňováním finančních možností a zvláštností různých skupin plátců. Fyzické osoby obvykle platí daň z příjmu, která je stanovena pevnou sazbou. Nicméně existují snížené sazby pro určité kategorie. Právnícké osoby (korporace) jsou zdaněny na základě svého zisku. K podpoře malého a středního podnikání mohou být uplatňovány zvýhodněné sazby daní nebo speciální daňové režimy. Samostatně výdělečné osoby, jako jsou freelancery nebo individuální podnikatelé, často mohou zvolit zjednodušený systém zdanění, který předpokládá placení daní pevnými sazbami nebo na základě sjednoceného příjmu. Majitelé nemovitostí platí daně, jejichž výše závisí na umístění, velikosti a hodnotě jejich majetku. Tyto daně se mohou lišit v souladu s místními zákony. Investoři podléhají zdanění kapitálových zisků, které získávají ze prodeje investičních aktiv. Mohou také platit daně z dividend a dalších investičních příjmů. Exportéři a importéři se setkávají s celními poplatky a daněmi, které regulují mezinárodní obchod. Tyto daně ovlivňují náklady na importované a exportované zboží. Neziskové organizace, jako jsou charitativní fondy, často mají zvýhodněný daňový status a mohou být osvobozeny od placení některých druhů daní. [4]

Zohlednění těchto vlastností umožňuje vládám vytvořit daňový systém, který odráží ekonomické charakteristiky různých skupin plátců daní, přispívá k ekonomickému rozvoji, spravedlivému rozdělování příjmů a podporuje podnikání. Spravedlivá a efektivní zdanění různých kategorií plátců daní je základem pro stabilitu veřejných financí a zajišťuje financování klíčových veřejných služeb a infrastruktury.

Proces splácení daní na Ukrajině, stejně jako v mnoha dalších zemích, zahrnuje několik klíčových fází:

Prvním krokem je registrace plátců daní, což umožňuje daňovým orgánům identifikovat všechny fyzické i právnické osoby, které jsou povinny platit daně. Po registraci následuje podání daňových přiznání, v nichž jsou plátcí daní povinni uvést své příjmy, výdaje a další faktory ovlivňující jejich daňové povinnosti.

Po podání přiznání provádějí daňové orgány výpočet daňových závazků. V moderních systémech je tento proces často automatizován, což snižuje riziko lidských chyb a zvyšuje efektivitu celého procesu.

Inkaso daní může probíhat buď přímo z účtů plátců, nebo prostřednictvím samostatných platebních systémů. Důležitým prvkem efektivního inkasa daní je včasnost a přesnost, což zajistí stabilitu státních financí.

Daňové orgány jsou rovněž zodpovědné za kontrolu a audit daňových přiznání. To zahrnuje analýzu poskytnutých informací a provádění kontrol s cílem odhalit a předejít daňovým podvodům a únikům před placením daní.

Zpracování daňových sporů a stížností je dalším důležitým prvkem správy daní. Systém musí poskytnout mechanismy pro spravedlivé a efektivní projednávání stížností a řešení sporů mezi plátcí daní a daňovými orgány.

Informování a poskytování služeb plátcům daní je důležité pro zajištění jejich obeznámenosti s daňovými zákony, normami, postupy a poskytování přístupu k poradenství a pomoci. Využívání moderních informačních technologií, jako jsou automatizace procesů, elektronické systémy podávání a zpracování přiznání, je klíčové pro zvýšení efektivity a transparentnosti celého procesu správy daní.

K usnadnění daňového procesu mohou plátcí daní využívat služeb daňových poradců nebo účetních a také využívat výhody elektronických služeb a online platform. Tyto nástroje jsou zaměřeny na zjednodušení podávání zpráv a placení daní. [21]

Od roku 2015 byly v daňovém a rozpočtovém kodexu Ukrajiny provedeny změny. Byla vytvořena teritoriální společenství (TS), která získala možnosti, pravomoci a odpovídající finanční zdroje pro zvýšení ekonomické soběstačnosti.

TS konkrétně disponují:

- 60 % daně z příjmů fyzických osob
- 100 % daně z nemovitostí
- 100 % jednotné daně
- 5% spotřební daně z maloobchodního prodeje
- 100 % daně ze zisku zařízení komunálního vlastnictví TS
- 100 % poplatků za poskytování administrativních služeb
- 25 % ekologické daně
- dalšími poplatky a platbami.

Tímto způsobem decentralizace umožňuje místním komunitám mít větší finanční nezávislost a kontrolu nad svými zdroji, zatímco státní rozpočet pokračuje ve financování prostřednictvím daní, které jsou kontrolovány na národní úrovni. [22]

3.4 Problémy daňového systému Ukrajiny

Daňový systém Ukrajiny má řadu závažných problémů, které negativně ovlivňují její ekonomiku. Jedním z hlavních problémů je nespravedlivé zdanění. Příjmy od fyzických osob (daň z příjmů fyzických osob, vojenský poplatek, daň z přidané hodnoty – DPH a jednotná daň) převažují nad příjmy od právnických osob (daň z příjmu, renta, spotřební daně a ekologické daně). Kromě toho fyzické osoby platí své daně svědomitěji a předvídatelněji. V zemi chybí progresivní daňová sazba, což znamená, že pracovník s minimální mzdou platí daň ve stejné sazbě jako vysoko placený zaměstnanec.

Dalším významným problémem je stínová ekonomika a únik daní. Podle odhadů odborníků činí podíl stínové ekonomiky na Ukrajině přibližně 36 % HDP, což vede k významným ztrátám státních příjmů. To vytváří nerovné podmínky na trhu a negativně ovlivňuje ekonomický rozvoj země.

Nejednoznačné výklady zákonů a různá soudní praxe také představují závažný problém. V závislosti na různých okolnostech může daňový orgán přijímat vzájemně vylučující se rozhodnutí ohledně podobných situací, což vede k právní nejistotě a může přispívat ke korupci.

Problémy v daňovém řízení zahrnují nedostatečnou automatizaci, nízkou kvalitu služeb pro daňové poplatníky a nejasné postupy, které komplikují výběr a správu daní.

Komplexní a nepohodlná IT řešení, neefektivita a zastaralé pracovní postupy a nezáměr výkonných orgánů také přispívají k těmto problémům. Nejhorším příkladem je systém řízení DPH. Samotný systém elektronické správy DPH není špatný, ale problém vzniká se systémem monitorování shody daňových dokladů. Přibližně 40 % podnikatelů ročně narazí na blokování daňových dokladů nebo se dostanou do rizikového stavu. Vyřešení těchto problémů často trvá desítky hodin a vyžaduje mnoho papírování.

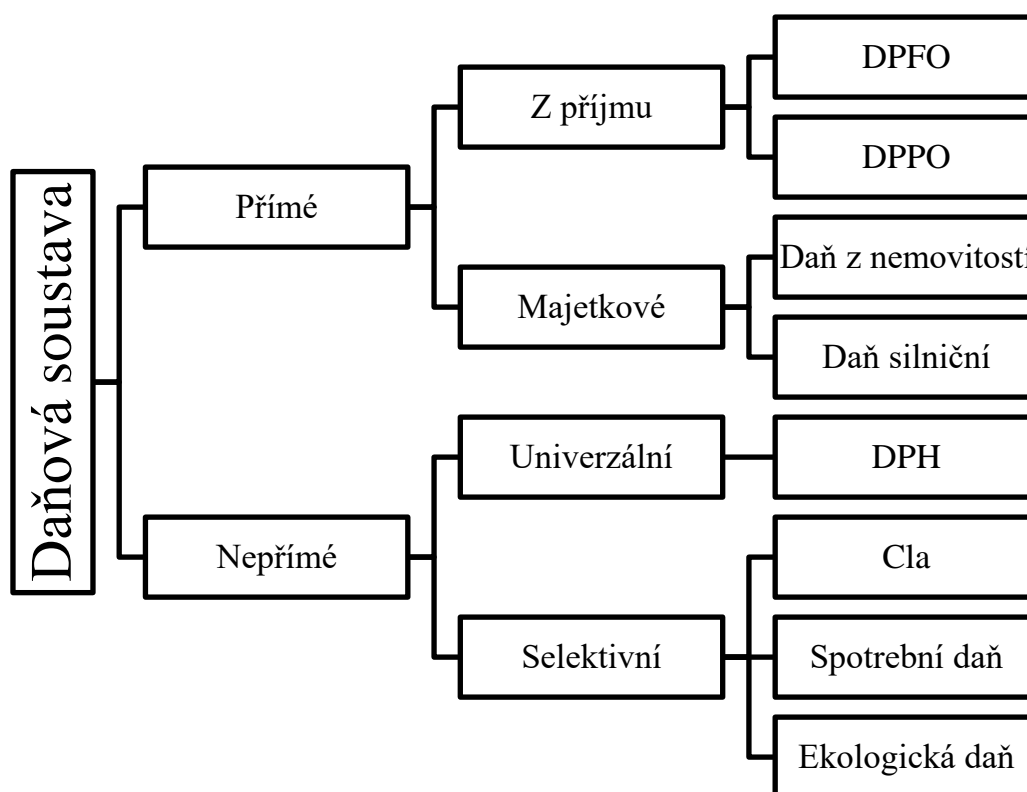
Dalšími problémy daňového systému jsou velký počet FOP (fyzických osob podnikajících na vlastní účet), segmentace korporátního sektoru podle zdanění, která vede k umělému drobení byznys skupin, časté změny v daňové legislativě, vysoká daňová zátěž a nedostatečná mezinárodní integrace. Tento soubor problémů brání efektivnímu fungování daňového systému a zpomaluje ekonomický růst Ukrajiny. Je nutné provést rozsáhlé reformy k zlepšení správy daní, zvýšení spravedlnosti zdanění a snížení podílu stínové ekonomiky. [23]

Mezinárodní smlouvy Ukrajiny v oblasti daní, zejména smlouvy o zabránění dvojího zdanění, jsou důležitým prvkem její zahraničně-ekonomické politiky. Tyto dohody mají za cíl snížit nebo odstranit dvojí zdanění příjmů rezidentů jedné země z činnosti prováděné v jiné zemi. Stanovují, která země má právo zdanit určité druhy příjmů, jako jsou dividendy, úroky a příjmy z prodeje majetku. Použití těchto dohod umožňuje vyhnout se právní nejistotě a daňovým bariérám, které by mohly bránit mezinárodnímu obchodu a investicím. Hrají také důležitou roli při prevenci daňových úniků a vyhýbání se placení daní.

Dynamický charakter mezinárodních vztahů a vnitřních reforem na Ukrajině vyžaduje pravidelnou aktualizaci a přezkum těchto dohod. To zdůrazňuje potřebu pružného přístupu k mezinárodním daňovým dohodám, který je přizpůsoben měnícím se podmínkám globální ekonomiky a politiky. [24]

4 Charakteristika daňového systému České republiky

Daňový systém České republiky představuje komplexní soustavu pravidel a předpisů, které upravují výběr daní od jednotlivců a podnikatelských subjektů na území státu. V České republice jsou daně rozděleny do dvou základních kategorií: přímé daně a nepřímé daně. Přímé daně jsou určeny přímo na příjem a majetek. Patří sem daně z příjmů fyzických osob, daně z příjmů právnických osob, daň z nemovitostí a další. Nepřímé daně zahrnují daně na zboží a služby, které jsou zahrnuty do ceny zboží nebo tarifu za poskytované služby. Vlastník zboží nebo služeb obdrží daňové částky, které se odvádějí státu. Patří sem daň z přidané hodnoty, spotřební daně, clo a další. [25]

Obrázek 4-1 Daňová soustava ČR. [Zdroj: Vlastní zpracování]

4.1 Přímé daně

4.1.1 Daň z příjmů fyzických osob

Povinnosti v oblasti daně z příjmů fyzických osob jsou upraveny podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

“Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou:

- příjmy ze závislé činnosti (§ 6),
- příjmy ze samostatné činnosti (§ 7),
- příjmy z kapitálového majetku (§ 8),
- příjmy z nájmu (§ 9),
- ostatní příjmy (§ 10),, (Zákon č. 586/1992 Sb.)

Zdanění podléhají i nepeněžní příjmy, kde se daň vypočte z hodnoty majetku, který se ocení. Některé příjmy jsou ale i osvobozeny. Například příjem z prodeje rodinného domu, pokud v něm bydleli víc než 2 rok, příjem z prodeje motorových vozidel, letadla, lodě nepřesáhne-li doba mezi nabytím a prodejem 1 rok nebo dávky pro osobu se zdravotním postižením apod. [26]

V České republice je progresivní sazba daně z příjmů fyzických osob, tzn. že se liší dle výše zdanitelného příjmu. Existují dvě daňová pásma: 15 % pro příjem do 36násobku průměrné mzdy (v roce 2024 do 1 582 812 Kč) a 23 % pro příjem nad tuto hranici. Sazba daně se vypočítá ze základu dan. Základ daně je příjem po odečtení nezdanitelných částí, zaokrouhleny na 100 Kč dolů.

Při výpočtu daně se využívají daňové slevy, kterými stát snižuje daňovou povinnost poplatníků. [26] [27]

Tabulka 4-1 Slevy na dani z příjmů FO pro rok 2024. [Zdroj: <https://www.kurzy.cz/dane-danova-priznani/sleva-na-poplatnika/>. Zpracování: vlastní]

Slevy na dani z příjmů FO pro rok 2024		
Sleva na dani	Roční částka v Kč	Měsíční částka v Kč
Sleva na poplatníka	30 840	2 570
Sleva na první dítě	15 204	1 267
Sleva na druhé dítě	22 320	1 860
Sleva na třetí a další dítě	27 840	2 320
Sleva na invaliditu 1. a 2. stupně	2 520	210
Sleva na invaliditu 3. stupně	5 040	420
Slevu na držitele průkazu ZTP/P	16 140	1 345
Sleva na manžela/ku pečující o dítě do 3 let (s příjmem nižším 68.000 Kč ročně)	24 840	2 070
Sleva na manžela ZTP/P pečující o dítě do 3 let (s příjmem nižším 68.000 Kč ročně)	49 680	4 140

Pro administrativní zjednodušení je fyzickým osobám samostatně výdělečně činným (OSVČ) umožněno platit daň v paušálním režimu nebo využívat paušální výdaje. Paušální daň umožňuje OSVČ platit jednotnou měsíční částku, která obsahuje daň z příjmu, sociální a zdravotní pojištění.

Podmínky pro vstup do tohoto režimu zahrnují, že osoba není plátcem DPH, roční příjmy z podnikání nepřesahují 2 miliony Kč, jiné příjmy nepřesahují 50 tisíc Kč za rok, a není společníkem veřejné obchodní společnosti.

Paušální daň má tři pásma. Hlavním kritériem pro vstup do jednotlivých pásem je výše příjmů z podnikání, ale rovněž záleží na oboru činnosti.

Poplatník v paušálním režimu daně nemusí vést evidenci výdajů, podávat daňová přiznání ani přehledy pro pojišťovny. V tomto režimu není možné uplatňovat žádné daňové slevy. [28]

Tabulka 4-2 Pásma paušální daně v roce 2024. [Zdroj: <https://www.jakpodnikat.cz/pausal-osvc.php>. Zpracování: vlastní]

Typ pásma	Podmínky			Měsíční paušální daň
1. pásmo	do 1 mil. Kč (bez ohledu na typ činnosti)	do 1,5 mil. Kč, pokud alespoň 75% těchto příjmů pochází z činnosti, na které se vztahuje 80% nebo 60% výdajový paušál	do 2 mil. Kč, pokud alespoň 75% těchto příjmů pochází z činnosti, na které se vztahuje 80% výdajový paušál	7 498 Kč
2. pásmo	do 1,5 mil. Kč (bez ohledu na typ činnosti)	do 2 mil. Kč, pokud alespoň 75 % těchto příjmů pochází z činnosti, na které by bylo možné uplatnit 80% nebo 60% výdajový paušál		16 745 Kč
3. pásmo	do 2 mil. Kč (bez ohledu na typ činnosti)			27 139 Kč

Paušální výdaje se stanovují jako procento z příjmů. Takto vypočítané výdaje OSVČ odečítá od svých příjmů v daňovém přiznání, čímž se sníží daňový základ. Výše paušálních výdajů se mění v závislosti na typu podnikání.

Výhodou paušálních výdajů je minimální administrativa během roku, snadné podání daňového přiznání pro OSVČ a možnost uplatnit řadu daňových slev. [29]

Tabulka 4-3 Procento paušálních výdajů pro rok 2024 [Zdroj: <https://www.jakpodnikat.cz/pausalni-vydaje-procentem.php>. Zpracování: vlastní]

Typ činnosti	Procento výdajů	Maximální výše výdajů za rok
Řemeslná, zemědělská výroba, lesní a vodní hospodářství	80%	1 600 000 Kč
Volná, vázaná a koncesovaná živnost	60%	1 200 000 Kč
Samostatná činnost, na kterou nemáte živnostenské oprávnění	40%	800 000 Kč
Pronájem	30%	600 000 Kč

4.1.2 Daň z příjmů právnických osob

Daň z příjmů právnických osob (DPPO) je přímá daň, jejímž plátcem jsou všechny právnické osoby. Předmětem daně jsou příjmy ze všech činností firmy a z nakládání s jejím majetkem. Existují také příjmy, které jsou osvobozené od daně, a příjmy, které nejsou předmětem daně. Organizace tak například nedaní přijaté dotace, členské příspěvky ani bezúplatné příjmy. Základem daně je hospodářský výsledek firmy, což je rozdíl mezi výnosy a náklady. Základ daně lze upravit pomocí odpočitatelných položek, jako jsou ztráty z minulých let, náklady na výzkum a vývoj, poskytnuté dary a odpisy. Při výpočtu daně základ se zaokrouhlí na 1000 Kč dolů.

V roce 2024 se při výpočtu daně obecně používá sazba 21 %. Existují však výjimky: pro základní investiční fond je sazba 5 % a pro fond penzijní společnosti nebo instituci penzijního pojištění je sazba 0 %.

Pro snížení daňového břemena firma může uplatnit slevy na daně, konkrétně 18 000 Kč za každého zaměstnance s zdravotním postižením a 60 000 Kč za každého zaměstnance s těžším zdravotním postižením. [30]

4.1.3 Silniční daň

Silniční daň v České republice je zaměřena na motorová vozidla, která jsou využívána pro podnikání. Tato daň se vztahuje také na všechna nákladní vozidla (nad 12 tun), bez ohledu na to, zda jsou využívána pro podnikání. Plátcem daně je majitel vozidla.

Sazby daně jsou pevně stanoveny v absolutních hodnotách za rok. U osobních automobilů je určena na základě objemu motoru, zatímco u nákladních vozidel je závislá na celkové hmotnosti vozidla a počtu náprav.

Slevy se uplatňují na všechna vozidla podle data registrace – první tři roky 48 %, další tři roky 40 % a následující tři roky 25 %.

Cílem uplatňování silniční daně je vytvoření finančních prostředků na údržbu, opravy, rekonstrukce a výstavbu silniční sítě. [31]

4.1.4 Daň z nemovitých věcí

Daň z nemovitých věcí je jednou z přímých majetkových daní v České republice. Zákon ČNR č. 338/1992 Sb. upravuje daň z nemovitých věcí, kterou tvoří daň z pozemků, daň ze staveb a jednotek. Tato daň se vybírá každoročně a představuje jeden z hlavních zdrojů příjmů obcí. Veškeré výnosy z této daně zůstávají v obci, kde se daná nemovitost nachází, což přispívá k financování místních veřejných služeb a infrastruktury. [26]

Poplatníkem daně je obvykle vlastník nemovitosti. Kromě vlastníka může být poplatníkem také svěřenský či podílový fond, a v zákonem stanovených případech také pachtýř nebo nájemce. Pokud je pozemek zatížen právem stavby, může být poplatníkem i stavebník. Předmětem daně jsou nezastavěné pozemky zápasné v katastru nemovitostí, stavby a jednotky dokončené nebo užívané. Od daně z nemovitých věcí jsou osvobozeny pozemky, zdanitelné stavby a zdanitelné jednotky, které jsou ve vlastnictví České republiky, užívány diplomatickými zástupci jiných zemí, nebo slouží pro vzdělávání a výzkum, církvím, zdravotnickým zařízením, muzeím, galeriím, knihovnám, výrobě elektřiny, pohřebištím a místním komunikacím.

Základ daně u pozemku je rozdělen podle jeho druhu. Zemědělské pozemky mají základ daně vypočítaný jako součin výměry pozemku a průměrné ceny půdy dle vyhlášky. Pro lesní pozemky je základ daně stanoven podle cenových předpisů nebo jako součin výměry a částky 3,80 Kč. Ostatní plochy mají základ daně stanovený pouze na základě výměry. Sazba daně u zemědělských pozemků je stanovena procentuálně, zatímco u ostatních pozemků činí určitou částku za každý 1 m². Základní sazba daně u stavebních pozemků se násobí koeficientem podle velikosti obce. [26]

Tabulka 4-4 Sazby daně z pozemků pro rok 2024. [Zdroj: § 6 zákona č. 338/1992 Sb. Zpracování: vlastní]

Sazby daně z pozemků pro rok 2024	
Pozemky (skupiny)	Sazba daně
A – Orná půda, chmelnice, vinice, zahrada, ovocný sad	1,35%
B – Trvalé travnaté porosty	0,45%
C – Lesní pozemky	0,45%
E – Zastavěné plochy a nádvoří	0,35 Kč
F – Stavební pozemky	3,50 Kč* koefic. podle velikosti obce
G – Vybrané ostatní plochy	0,35 Kč
Q – Jiné plochy	0,35 Kč
W – Nevyužitelné ostatní plochy	0,08 Kč
X – Zpevněné plochy zemědělských pozemků užívané k podnikání nebo v souvislosti s ním, sloužící pro zemědělskou prvovýrobu, lesní, vodní hospodářství	1,80 Kč
Y – Ostatní zpevněné plochy pozemku k podnikání	9,00 Kč

Tabulka 4-5 Koeficient podle velikosti obce. [Zdroj: § 6 zákona č. 338/1992 Sb. Zpracování: vlastní]

Koeficient podle velikosti obce	
Velikost obce	Koeficient
Do 1000 obyvatel	1,0
1000 až 6000 obyvatel	1,4
6000 až 10 000 obyvatel	1,6
10 000 až 25 000 obyvatel	2,0
25 000 až 50 000 obyvatel	2,5
Nad 50 000 obyvatel a ve Františkových Lázních, Luhačovicích, Mariánských Lázních a Poděbradech	3,5
V Praze	4,5
Obec může závaznou vyhláškou koeficient zvýšit o jednu kategorii nebo snížit o jednu až tři kategorie, koeficient 4,5 lze zvýšit na koeficient 5,0.	

Zdanitelné stavby mají základ daně počítaný výměrou zastavěné plochy. Zdanitelné jednotky mají základ daně určený jako součin podlahové plochy a koeficientu 1,22 (pro jednotky v bytových domech a při současném spoluvlastnictví pozemku) nebo koeficientu 1,20 (pro ostatní jednotky). Sazba daně u budov se mění podle toho, kolik dalších nadzemních podlaží mají. Dále jsou základní sazby daně u stavebních pozemků, zdanitelných staveb a jednotek upravovány pomocí koeficientů. [32]

Tabulka 4-6 Sazby daně ze staveb a jednotek pro rok 2024 [Zdroj: § 11 zákona č. 338/1992 Sb. Zpracování: vlastní]

Sazby daně ze staveb a jednotek pro rok 2024	
Druh nemovitosti	Sazba daně
H – Obytný dům	(3,50 Kč/m ² + 1,40 Kč za každé další nadzemní podlaží přesahující 2/3 půdorysu) * koefic. podle velikosti obce
I – Příslušenství k obytnému domu	
J – Stavba pro rodinnou rekreaci	(11,00 Kč/m ² + 1,40 Kč za každé další nadzemní podlaží přesahující 2/3 půdorysu) * 1,5 dle obecní vyhlášky
K – Příslušenství ke stavbám pro rekreaci	(3,50 Kč/m ² + 1,40 Kč za každé další nadzemní podlaží přesahující 2/3 půdorysu) * 1,5 dle obecní vyhlášky
L – Garáž vystavěná odděleně od obytného domu	(14,50 Kč/m ² + 1,40 Kč za každé další nadzemní podlaží přesahující 2/3 půdorysu) * 1,5 dle obecní vyhlášky
P – Ostatní stavba	11,00 Kč/m ² + 1,40 Kč za každé další nadzemní podlaží přesahující 2/3 půdorysu
M – Stavba pro podnikání v zemědělské prvovýrobě	(3,50 Kč/m ² + 1,40 Kč za každé další nadzemní podlaží přesahující 1/3 půdorysu) * 1,5 dle obecní vyhlášky
N – Stavba pro podnikání v průmyslu, stavebnictví	(18,00 Kč/m ² + 1,40 Kč za každé další nadzemní podlaží přesahující 1/3 půdorysu) * 1,5 dle obecní vyhlášky
O – Stavba pro ostatní podnikatelskou činnost	(18,00 Kč/m ² + 1,40 Kč za každé další nadzemní podlaží přesahující 1/3 půdorysu) * 1,5 dle obecní vyhlášky
R – Byt	3,50 Kč/m ² *koefic. podle velikosti obce
S – Samostatný nebytový prostor pro podnikání v zemědělské prvovýrobě	(3,50 Kč/m ² + 1,40 Kč za každé další nadzemní podlaží přesahující 1/3 půdorysu) * 1,5 dle obecní vyhlášky
T – Samostatný nebytový prostor pro podnikání v průmyslu, stavebnictví	(18,00 Kč/m ² + 1,40 Kč za každé další nadzemní podlaží přesahující 1/3 půdorysu) * 1,5 dle obecní vyhlášky
U – Ostatní stavby pro podnikatelskou činnost	(18,00 Kč/m ² + 1,40 Kč za každé další nadzemní podlaží přesahující 1/3 půdorysu) * 1,5 dle obecní vyhlášky
V – Samostatný nebytový prostor užívaný jako garáž	(14,50 Kč/m ² + 1,40 Kč za každé další nadzemní podlaží přesahující 2/3 půdorysu) * 1,5 dle obecní vyhlášky
Z – Ostatní samostatný nebytový prostor	3,50 Kč/m ² * koefic. podle velikosti obce

4.2 Nepřímé daně

4.2.1 Daň z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty (DPH) patří mezi nepřímé daně a je jedním z hlavních příjmů státního rozpočtu. Je placena při nákupu většiny zboží a služeb. Spotřebitel, tedy poplatník, má DPH zahrnutou v ceně zboží nebo služby a státu ji odvádí plátce daně.

Plátcem daně je osoba, která prodává veškeré služby nebo zboží a registrovala se buď dobrovolně jako plátce, nebo byla nucená po překročení obratu 2 miliony korun po dobu dvanácti po sobě jdoucích měsíců. Některé činnosti, jako jsou základní poštovní služby, určité finanční činnosti, vzdělávání a zdravotní služby, mohou být osvobozeny od daně.

Základem daně je částka odpovídající ceně zboží nebo služby po odečtení DPH. Do konce roku 2023 se uplatňovaly tři sazby DPH: základní 21 %, první snížená 15 % a druhá snížená 10 %. V roce 2024 jsou uplatňovány dvě sazby: základní 21 % a snížená 12 %. Na knihy platí nulová sazba DPH. Základní sazba se vztahuje na nealkoholické nápoje, dodání řezaných květin a vybrané služby, například kadeřnické a holičské, točené pivo, služby autorů a umělců, přeprava a skládkování komunálního odpadu, oprava obuvi, kožených výrobků a úklidové práce. Snížená sazba se vztahuje na pozemní a vodní přepravu osob, dodání potravin, noviny, časopisy a periodika, ubytovací a stravovací služby, zdravotnické a diagnostické prostředky, stavební práce rodinných a bytových domů. [33]

4.2.2 Spotřební daň

Spotřební daň patří mezi nepřímé daně a hraje klíčovou roli v zajištění stabilního příjmu státního rozpočtu, regulaci cen vybraných druhů zboží a omezení jejich spotřeby. V Česku jsou předmětem daně tabák, alkohol a pohonné látky. Plátcem daně je fyzická nebo právnická osoba, která je licencovaným dodavatelem, výrobcem nebo prodejcem zboží. Poplatníkem daně je konečný spotřebitel, který daň zaplatí v ceně zboží.

Základem této daně je množství vybraných výrobků, které je vyjádřeno v měrných jednotkách, což umožňuje přesné stanovení daňového zatížení. Spotřební daň se v České republice dělí na několik hlavních kategorií podle typu výrobků, které podléhají zdanění: daň z lihu, piva, vína a meziproductů; daň ze všech tabákových výrobků a s nimi souvisejících produktů; daň z minerálních olejů, kam patří například nafta, benzín, zemní plyn, propan-butan a další.

Sazby spotřební daně nejsou jednotné a liší se podle typu zboží. Každý produkt podléhající zdanění má specifickou sazbu daně, která se stanovuje v různých měrných

jednotkách. Například u cigaret je spotřební daň uváděna v korunách za kus, u tabáků se daň počítá za kilogram a u alkoholických nápojů je daň stanovena za litr. Plátcem daně je fyzická nebo právnická osoba, která je licencovaným dodavatelem, výrobcem nebo prodejcem zboží podléhajícího zdanění. [34]

Od roku 2024 dochází k výrazným změnám v sazbách spotřební daně: sazba daně u lihů, cigaret a tabáku se zvyšuje o 10 %, u zahřívání tabáku se sazba zvyšuje o 15 %. Nově je zavedena spotřební daň u e-cigaret, kde sazba činí 2,5 Kč/ml. Sazba u nikotinových sáčků se zvýšila o 0,4 Kč/g. Tyto změny reflektují snahu státu nejen zvýšit příjmy do rozpočtu, ale také regulovat spotřebu potenciálně škodlivých látek. [27]

4.2.3 Ekologické daně

Ekologická daň patří mezi nepřímé daně a zahrnuje daň ze zemního plynu, pevných paliv a elektřiny. Správu daně vykonávají celní orgány. Cílem zavedení ekologických daní je stimulovat firmy i spotřebitele k ekologičtějšímu chování.

Předmět daně se liší v závislosti na druhu energetického produktu. Plátcem daně jsou většinou dodavatelé nebo provozovatelé distribuční soustavy. Existují energetické produkty, které jsou osvobozeny od daně, například paliva určená k výrobě elektrické energie, zemní plyn určený pro výrobu tepla v domácnostech nebo ekologicky šetrná elektřina.

Sazby daní jsou stanoveny na základě spotřeby konkrétních surovin nebo energie. Například sazba daně z elektřiny činí 28,30 Kč za každý megawatthodinu (MWh), přičemž základem daně je množství elektřiny vyjádřené v MWh. Sazba daně z pevných paliv je stanovena na 8,50 Kč za každý gigajoule (GJ) spalného tepla v původním vzorku, kde základem daně je množství pevných paliv vyjádřené v GJ spalného tepla v původním vzorku. [35]

4.2.4 Clo

Celní poplatek je povinná částka, kterou stát vybírá při přechodu zboží přes jeho hranice. Zboží, které podléhá clo, je stanoveno zákonem nebo celní správou. Clo slouží k ochraně domácího trhu před zahraničním zbožím. V rámci Evropské unie jsou obchodníci osvobozeni od celních poplatků. Dále je zboží osvobozeno od cla, pokud jeho hodnota nepřesáhne 300 euro, a poštovní zásilky do hodnoty 150 euro. Soukromé balíčky do 45 euro jsou rovněž osvobozeny od daně. Sazby cla se obvykle pohybují od 1 % do 10 % z hodnoty zboží. Povinnost uhradit clo se označuje jako celní dluh, který zahrnuje kromě cla také DPH, spotřební daň a poplatky z celního řízení. [36]

4.3 Správa daní v České republice

Správa daní v České republice je komplexní systém, který zahrnuje výběr daní, kontrolu daňových poplatníků a vymáhání daňových pohledávek. Tento systém je upraven normami správního práva, zejména daňovým řádem č. 280/2009 Sb. Systém je spravován Finanční správou České republiky, která je ústředním orgánem státní správy v oblasti daní, poplatků a vymáhání daňových pohledávek. Finanční správa České republiky je institucí, která je odpovědná za praktickou realizaci daňové politiky stanovené Ministerstvem financí. Její hlavní úkoly zahrnují výběr daní od občanů a firem, kontrolu dodržování daňových předpisů, provádění kontrol a auditů a vymáhání daňových nedoplatků. Finanční správa má síť finančních úřadů po celé zemi. Mezi orgány finanční správy České republiky patří: Generální finanční ředitelství, Odvolací finanční ředitelství a finanční úřady. Kromě Finanční správy se na správě daní podílejí i další instituce, například: celní úřad České republiky, ministerstvo financí České republiky, soudní systém, daňové nástroje. [37]

Proces správy daní začíná přiznáním daně, kdy daňoví poplatníci musí podávat daňová přiznání v zákonem stanovených lhůtách. Finanční úřady tato přiznání zpracovávají a kontrolují správnost údajů. V případě nesrovnalostí mohou finanční úřady zahájit daňovou kontrolu, která může vést k sankcím. Pokud daňový subjekt nepodá přiznání včas, dle daňového řádu je povinen uhradit pokutu. Tato sankce může dosáhnout až 5 % stanovené daně. Daňová legislativa stanoví povinnost uhradit pokutu, pokud není podáno hlášení nebo vyúčtování. Mimo pokut může být daňovému subjektu vyměřeno i penále. Penále je stanoveno ve výši 20 % při zvyšování daně, 20 % při snižování daňového odpočtu a 1 % při snižování daňové ztráty. Úroky z prodlení vznikají za každý den zpoždění a dělí se na úroky z prodlení a úroky z posečkané částky. Další sankce mohou zahrnovat pořádkovou pokutu až do výše 50 000 Kč za ztěžování správy daní. [38]

Kromě výběru daní a kontrol se finanční úřady věnují také poskytování informačních a poradenských služeb daňovým poplatníkům, aby jim pomohly pochopit daňové předpisy a správně je aplikovat. Transparentnost a spravedlnost jsou klíčovými prvky systému správy daní. Informace o státním rozpočtu, jeho příjmech a výdajích jsou otevřené pro veřejnost. V roce 2023 činily daňové příjmy do státního rozpočtu 147,7 miliard Kč, což tvořilo významnou část celkových příjmů ve výši 288,5 miliard Kč. Státní výdaje zahrnovaly sociální dávky, příspěvky na bydlení, výsluhové příspěvky, platby zaměstnancům škol, platby podnikatelům, výdaje na státní dluh a platby v oblasti veřejného zdravotního pojištění. Výdaje zahrnovaly také nákupy Ministerstva obrany a Ministerstva vnitra a kapitálové výdaje. Byly také zvýšeny výplaty územním rozpočtům a příspěvkovým organizacím. [39]

Daňová politika Evropské unie má vliv na správu daní v České republice. Přímé daně jsou sice výhradně v kompetenci členských států, ale EU stanovila harmonizované

normy, aby zabránila daňovým únikům a dvojímu zdanění. Nepřímé daně, jako DPH a spotřební daně, jsou koordinovány a harmonizovány EU, aby se zabránilo narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu. Tím se zajišťuje, že rozdíly v sazbách a systémech nepřímých daní nevytvářejí nespravedlivé výhody pro podniky v některých zemích.

Správa daní v České republice se neustále vyvíjí a přizpůsobuje legislativním změnám s cílem vytvořit moderní a efektivní daňový systém, který zajistí spravedlivý a transparentní výběr daní a přispěje k ekonomické stabilitě a rozvoji země.

4.4 Problémy daňového systému České republiky

Česká republika má docela progresivní a neustále se rozvíjející daňový systém. V rámci Evropské unie se Česká republika vyznačuje průměrnou hodnotou daňového zatížení. Ve srovnání s daňovou soustavou na Ukrajině má Česká republika mnohem méně kritických problémů a v posledních letech ukazuje pozitivní tendence ve zlepšování daňového systému. Hlavním problémem současného daňového systému v ČR je jeho složitost. Množství zákonů, předpisů a výjimek činí systém obtížně srozumitelným nejen pro občany, ale i pro daňové poradce. Tato složitost vede k administrativní zátěži pro poplatníky a úřady a zvyšuje riziko chyb při podávání daňových přiznání. Česká legislativa však již několik let pracuje na snížení administrativy spojené s placením daní. Od roku 2021 bylo například zrušeno superhrubá mzda a zaveden paušální režim pro OSVČ. [40]

Daňové úniky představují zásadní problém, kdy podniky a jednotlivci hledají způsoby, jak snížit své daňové povinnosti prostřednictvím legálních i nelegálních metod. Česká republika však dosahuje úspěchů v omezování daňových úniku. Snížení daňové mezery na DPH za poslední léta ukazuje na úspěšný boj s šedou ekonomikou a podvody. Daňová mezera klesla z 20,2 % v roce 2013 na 7 % v roce 2021 a pokračuje v poklesu. Mezera ve výběru DPH je odhadována jako rozdíl mezi částkou, která byla za daný rok na DPH reálně vybrána, a teoretickou daňovou povinností dovozenou z výkonu ekonomiky. Tento rozdíl je zapříčiněn především rozsahem šedé ekonomiky, vyhýbáním se daňovým povinnostem nebo chybami v daňových přiznáních. [41]

Každoroční změny a doplňování daňových zákonů způsobují problémy pro podniky, které se musí rychle přizpůsobit novým pravidlům. Časté změny také vytvářejí nepřehlednost systému, což je jednou z příčin daňových úniků. Vysoké daňové zatížení negativně ovlivňuje podnikání. Česká republika patří mezi země s průměrným daňovým zatížením v rámci EU, ale některé sektory a podniky mohou pociťovat, že daňové sazby jsou vysoké v porovnání s jejich příjmy a náklady. Nedostatek elektronizace a automatizace činí systém obtížnější a pomalejší pro poplatníky a plátce. Modernizace by mohla výrazně usnadnit a urychlit procesy spojené s placením daní.

Česká daňová soustava se vyznačuje mnoha pozitivními změnami a úspěchy v boji proti daňovým únikům. Nicméně, stále existují oblasti, které vyžadují zlepšení, jako je snížení administrativní zátěže, zjednodušení legislativy a modernizace daňového systému. Dosažení těchto cílů by mohlo výrazně zvýšit efektivitu a transparentnost daňového systému v České republice.

5 Případová studie

Praktická část bakalářské práce se zaměřuje na analýzu a porovnání systémů zdanění v České republice a na Ukrajině. Deklaruje rozdílný přístup ke zdanění občanů daného státu.

V této části jsou popsány klíčové rozdíly mezi daňovými systémy obou zemí, včetně efektivity sazeb daní, daňových povinností, odpočtů a slev.

Taky budou stručně popsány dopady těchto rozdílů na DPFO, OSVČ, náklad zaměstnavatele na zaměstnance a daň z nemovitostech věcí v každé zemi.

Informace pro zpracování případové studie byly získány k roku 2023. Částky v tabulkách vyjádřené v hřivnách byly převedeny na koruny. Směnný kurz dle České národní banky k 15.12.2023, 1 UAH = 0,604 CZK. [42]

5.1 Daň z minimálních příjmů ze závislé činnosti fyzických osob

Při srovnání bylo zkoumáno zdanění při minimálních mzdách v České republice a na Ukrajině. V obou případech je minimální mzda stanovena státem. Rovněž v obou případech platí přesně stanovení daňové sazby, a to 15 % v České republice a 18 % na Ukrajině.

Na rozdíl od České republiky má Ukrajina další poplatek spojený s vojenským poplatkem pro fyzické osoby ve výši 1,5 % hrubé mzdy. Navíc Ukrajina neposkytuje žádné slevy na daně z minimální mzdy. Tyto odlišnosti vedou k významnému rozdílu v efektivitě daňových sazeb. V České republice je efektivita zdanění při minimální mzdě pro fyzické osoby 0,14 %, zatímco na Ukrajině dosahuje 19,5 %.

Tabulka 5-1 Daň z minimálních příjmů ze závislé činnosti fyzických osob. [Zdroj a zpracování: vlastní]

Daň z minimálních příjmů ze závislé činnosti fyzických osob		
Země	Česko	Ukrajina
Minimální mzda	17 300 CZK	6 700 UAH (4 046,8 CZK)
Základ daně	17 300 CZK	6 700 UAH (4 046,8 CZK)
Sazba daně	15%	18%
Sazba vojenského poplatku	—	1,5%
Daň	2 595 CZK	1 307 UAH (789,43 CZK)
Sleva na poplatníka	2 570 CZK	—
Daňová povinnost	25 CZK	1 307 UAH (789,43 CZK)
Efektivní sazba daně	0,14%	19,5%

Pro porovnání rozdílů v daňových systémech byly analyzovány náklady zaměstnavatele na jednoho zaměstnance s minimální mzdou a celkové odvody státu včetně sociálního a zdravotního pojištění.

Český zaměstnanec z platby své mzdy odvádí 15 % daň z příjmu, sociální pojištění ve výši 6,5 % (sazba sociálního pojištění pro rok 2024 činí 7,1 %) a zdravotní pojištění ve výši 4,5 %. Náklady zaměstnavatele zahrnují mzdu zaměstnance a platbu sociálního pojištění ve výši 24,8 % a zdravotního pojištění ve výši 9 %.

Na Ukrajině zaměstnanec platí 18 % daň z příjmu a také 1,5 % vojenského poplatku. Zaměstnavatel platí 22 % sociálního pojištění. Také rozdílem je absence platby za zdravotní pojištění na Ukrajině.

Přes rozdíly v daních a daňových sazbách, je procento odvodů státu srovnatelné v obou zemích.

Tabulka 5-2 Náklady zaměstnavatele na zaměstnance s minimální mzdou. [Zdroj a zpracování: vlastní]

Náklady zaměstnavatele na zaměstnance s minimální mzdou		
Země	Česko	Ukrajina
Hrubá mzda	17 300 CZK	6 700 UAH (4 046,8 CZK)
Sazba daně	15%	18%
Sazba vojenského poplatku	—	1,5%
Sociální pojištění 6,5%	1 125 CZK	—
Zdravotní pojištění 4,5%	779 CZK	—
Daň před slevami	2 595 CZK	1 307 UAH (789,43 CZK)
Sleva na poplatníka	2 570 CZK	—
Daňová povinnost	25 CZK	1 307 UAH (789,43 CZK)
Čísta mzda	15 371 CZK	5 393 UAH (3 257,37 CZK)
Sociální pojištění placené zaměstnavatelem	24,8%	22%
Zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem	9%	—
Celkový náklad zaměstnavatele	23 148 CZK	8 174 UAH (4 937,1 CZK)
Odvod státu celkem	7 777 CZK	2 781 UAH (1 679,72 CZK)
Efektivita daně	33,60%	34,02%

5.2 Daň z průměrných příjmů ze závislé činnosti fyzických osob

Byla provedena analýza daní z průměrné mzdy v obou zemích.

Průměrná mzda v České republice je stanovena státem nařízením 290/2022 Sb. a činila 40 324 Kč pro rok 2023. Průměrná mzda pro rok 2024, podle parametrů vyhlášených v nařízení 286/2023 Sb., činí 43 967 Kč.

Na Ukrajině ve druhém čtvrtletí roku 2023 byla průměrná měsíční mzda 17 176 UAH. Údaje jsou zveřejněny na webových stránkách Státní statistické služby Ukrajiny.

V České republice se při výpočtu měsíčního základu daně zaokrouhluje na 100 Kč nahoru. Na Ukrajině se žádné zaokrouhlení neprovádí a základ daně je stanoven podle nominální částky.

Daňové sazby zůstávají stejné jako u minimální mzdy v obou případech. V České republice činí 15 %, zatímco na Ukrajině činí 18 % s přídavkem vojenského poplatku ve výši 1,5 %.

Rozdíly v daních a jejich sazbách a absence daňových slev na Ukrajině, jako při zdanění minimální mzdy, mají vliv na efektivitu daňového zatížení. Efektivita daňových sazeb v České republice roste s růstem příjmů fyzických osob, zatímco na Ukrajině zůstává na stejné úrovni 19,5 %.

Tabulka 5-3 Daň z průměrných příjmů ze závislé činnosti fyzických osob. [Zdroj a zpracování: vlastní]

Daň z průměrných příjmů ze závislé činnosti fyzických osob		
Země	Česko	Ukrajina
Průměrná mzda	40 324 CZK	17 176 UAH (10 374,3 CZK)
Základ daně	40 400 CZK	17 176 UAH (10 374,3 CZK)
Sazba daně	15%	18%
Sazba vojenského poplatku	—	1,5%
Daň	6 060 CZK	3 349 UAH (2 022,8 CZK)
Sleva na poplatníka	2 570 CZK	—
Daňová povinnost	3 490 CZK	3 349 UAH (2 022,8 CZK)
Efektivní sazba daně	8,65%	19,5%

Při porovnání nákladů zaměstnavatele na zaměstnance s průměrnou mzdou efektivita daně v České republice roste, zatímco na Ukrajině zůstává nezměněná.

Tabulka 5-4 Náklady zaměstnavatele na zaměstnance s průměrnou mzdou. [Zdroj a zpracování: vlastní]

Náklady zaměstnavatele na zaměstnance s průměrnou mzdou.		
Země	Česko	Ukrajina
Hrubá mzda	40 324 CZK	17 176 UAH (10 374,3 CZK)
Sazba daně	15%	18%
Sazba vojenského poplatku	—	1,5%
Sociální pojištění 6,5%	2 622 CZK	—
Zdravotní pojištění 4,5%	1 815 CZK	—
Daň před slevami	6 060 CZK	3 349 UAH (2 022,8 CZK)
Sleva na poplatníka	2 570 CZK	—
Daňová povinnost	3 490 CZK	3 349 UAH (2 022,8 CZK)
Čísta mzda	32 397 CZK	13 827 UAH (8 351,51 CZK)
Sociální pojištění placené zaměstnavatelem	24,8%	22%
Zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem	9%	—
Celkový náklad zaměstnavatele	53 954 CZK	20 954 UAH (12 656,22 CZK)
Odvod státu celkem	21 557 CZK	7 127,72 UAH (4 305,14 CZK)
Efektivita daně	39,95%	34,02%

5.3 Daň z vyšších příjmů ze závislé činnosti fyzických osob

Bylo porovnáno zdanění vyšších příjmů fyzických osob na příkladu 2 milionů Kč.

V Česku jsou zavedena dvě daňová pásma. V roce 2023 podléhá zdanitelný roční příjem do 1 935 552 Kč hrubého 15% sazbě daně z příjmů, zdanitelný příjem nad tuto hranici již 23% sazbě daně z příjmů. Tento limit je odvozen od 48násobku průměrné mzdy. Pro rok 2024 se tato hranice tedy sníží na 36násobek průměrné mzdy, což je 1 582 812 Kč ročně. Na Ukrajině neexistuje progresivní sazba daně, a proto efektivita zdanění zůstává na stejné úrovni jako při nižších příjmech.

Tabulka 5-5 Vyšší zdanění z ročního příjmu 2 mil. CZK. [Zdroj a zpracování: vlastní]

Vyšší zdanění z ročního příjmu 2 mil. CZK		
Země	Česko	Ukrajina
Roční příjem	2 000 000 CZK	3 311 258 UAH
Základ daně	170 000 CZK	281 457 UAH
Sazba daně do 1 935 552 CZK	15%	18%
Sazba daně od 1 935 552 CZK	23%	18%
Sazba vojenského poplatku	—	1,5%
Daň	26 196 CZK	54 884,1 UAH (33 150 CZK)
Sleva na poplatníka	2 570 CZK	—
Daňová povinnost	23 626 CZK	54 884,1 UAH (33 150 CZK)
Efektivní sazba daně	13,9%	19,5%

V České republice by roční příjem FO musel činit 5 280 000 Kč, aby dosáhl stejné úrovně efektivní daňové sazby jako na Ukrajině.

Tabulka 5-6 Vyšší zdanění z ročního příjmu 5,28 mil. CZK. [Zdroj a zpracování: vlastní]

Vyšší zdanění z ročního příjmu 5,28 mil. CZK		
Země	Česko	Ukrajina
Roční příjem	5 280 000 CZK	8 741 722 UAH
Základ daně	440 000 CZK	728 477 UAH
Sazba daně do 1 935 552 CZK	15%	18%
Sazba daně od 1 935 552 CZK	23%	18%
Sazba vojenského poplatku	—	1,5%
Daň	88 296 CZK	136 208 UAH (82 269,6 CZK)
Sleva na poplatníka	2 570 CZK	—
Daňová povinnost	85 726 CZK	136 208 UAH (82 269,6 CZK)
Efektivní sazba daně	19,5%	19,5%

Odvody státu v České republice rostou procentuálně s růstem příjmů fyzických osob. Efektivita daně zvýšila o 10,27 % ve srovnání s efektivitou daně při nákladech zaměstnavatele na zaměstnance s minimální mzdou, zatímco na Ukrajině zůstávají na stejné procentní úrovni.

Tabulka 5-7 Náklady zaměstnavatele na zaměstnance s vyšší mzdou. [Zdroj a zpracování: vlastní]

Náklady zaměstnavatele na zaměstnance s vyšší mzdou.		
Země	Česko	Ukrajina
Hrubá mzda	170 000 CZK	281 457 UAH
Sazba daně do 1 935 552 CZK	15%	18%
Sazba daně nad 1 935 552 CZK	23%	18%
Sazba vojenského poplatku	—	1,5%
Sociální pojištění 6,5%	11 050 CZK	—
Zdravotní pojištění 4,5%	7 650 CZK	—
Daň před slevami	26 196 CZK	54 884,1 UAH (33 150 CZK)
Sleva na poplatníka	2 570 CZK	—
Daňová povinnost	23 626 CZK	54 884,1 UAH (33 150 CZK)
Čista mzda	127 674 CZK	226 572,9 UAH (136 850,03 CZK)
Sociální pojištění placené zaměstnavatelem	24,8%	22%
Zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem	9%	—
Celkový náklad zaměstnavatele	227 460 CZK	343 377,54 UAH (207 400,03 CZK)
Odvod státu celkem	99 786 CZK	116 804,64 UAH (70 550 CZK)
Efektivita daně	43,87%	34,02%

5.4 Daň z příjmů osob samostatně výdělečně činných

V obou státech existuje zjednodušený systém zdanění pro malé a střední podnikatele. Na příkladu dělníků – podnikajících osob bylo provedeno porovnání daňových systémů.

5.4.1 Daňová povinnost OSVČ s ročním příjmem 366 000 CZK v České republice

V Česku je podnikajícím osobám umožněno zdanit svůj příjem z podnikání pomocí paušálních výdajů a paušální daně.

Při uplatnění paušálních výdajů si řemeslník může odečíst 80 % příjmů na výdaje, pro stanovení základu daně. Sazba daně zůstává 15 %.

Tabulka 5-8 Zdanění pomocí paušálních výdajů. [Zdroj a zpracování: vlastní]

Zdanění pomocí paušálních výdajů	
Roční příjem	366 000 CZK
Měsíční příjem	30 500 CZK
Procento výdajů	80%
Výdaje v absolutní hodnotě.	292 800 CZK
Roční daňový základ	73 200 CZK
Měsíční daňový základ	6 100 CZK
Sazba daně	15%
Roční daň	10 980 CZK
Měsíční daň	915 CZK
Roční sleva na poplatníka	30 840 CZK
Měsíční sleva na poplatníka	2 570 CZK
Daňová povinnost	0 CZK
Efektivní sazba daně	0,00%

Při uplatnění paušální daně může dělník spadat do prvního daňového pásma. Jednou měsíčně platí částku 6 208 Kč (v roce 2024 částka stoupla na 7 498 Kč měsíčně). Tato částka zahrnuje zdravotní pojištění ve výši 2 722 Kč, pojistné na sociální zabezpečení ve

výši 3 386 Kč a daň z příjmů v částce 100 Kč. V režimu paušální daně nelze uplatňovat slevy na daň, na rozdíl od paušálních výdajů.

Při ročním příjmu kolem 360 tisíc Kč je efektivita daně vyšší než při uplatnění paušálních výdajů.

Tabulka 5-9 Zdanění pomocí paušální daně. [Zdroj a zpracování: vlastní]

Zdanění pomocí paušální daně	
Roční příjem	366 000 CZK
Měsíční příjem	30 500 CZK
Měsíční platba	6 208 CZK
Sleva na poplatníka	—
Roční daňová povinnost	74 496 CZK
Efektivní sazba daně	20,35%

5.4.2 Daňová povinnost OSVČ s ročním příjmem 366 000 CZK na Ukrajině

Na Ukrajině si může dělník zvolit zjednodušený systém zdanění. Podnikatel může být zařazen do 2. skupiny jednotné daně, pokud má méně než 10 zaměstnanců a jeho příjem v průběhu kalendářního roku nepřesáhne 834násobek minimální mzdy. V roce 2023 tato částka činí 5 587 800 UAH (3 375 031,2 CZK).

Sazba daně činí 20 % minimální mzdy což je 1 340 UAH měsíčně pro rok 2023. Podnikatel musí platit sociální pojištění ve výši 22 % minimální mzdy.

Tabulka 5-10 Zdanění druhé skupiny jednotné daně. [Zdroj a zpracování: vlastní]

Zdanění druhé skupiny jednotné daně	
Roční příjem	606 000 UAH (366 024 CZK)
Měsíční příjem	50 500 UAH (30 502 CZK)
Minimální mzda (stanovené státem)	6 700 UAH (4 046,8 CZK)
Sazba daně	20%
Sazba jednotného sociálního příspěvku	22%
Měsíční daň	1 340 UAH (809,36 CZK)
Jednotný sociální příspěvek	1 474 UAH (890,3 CZK)
Celkový měsíční náklad	2 814 UAH (1699,66 CZK)
Celkový roční náklad	33 768 UAH (20 395,87 CZK)
Efektivní sazba daně	14,07%

5.4.3 Daňová povinnost OSVČ s ročním příjmem 1 812 000 CZK na Ukrajině

Alternativně může dělník být zařazen do 3 skupiny jednotné daně, pokud má více než 10 zaměstnanců a ročním příjmem nepřesahujícím 1 167 minimálních mezd, což v roce 2023 činí 7 818 900 UAH (4 722 615,6 CZK).

Podnikatel, který spadá do 3. skupiny jednotné daně, musí zaplatit 5 % z příjmu, pokud se neplatí DPH.

Byla provedena analýza a porovnání FOP 3 skupiny na Ukrajině s použitím paušálních výdajů a paušální daně v České republice při částce 3 000 000 UAH (1 812 000 CZK).

Tabulka 5-11 Zdanění třetí skupiny jednotné daně. [Zdroj a zpracování: vlastní]

Zdanění třetí skupiny jednotné daně	
Roční příjem	3 000 000 UAH (1 812 000 CZK)
Měsíční příjem	250 000 UAH (151 000 CZK)
Minimální mzda (stanovené státem)	6 700 UAH (4 046,8 CZK)
Sazba daně	5%
Sazba jednotného sociálního příspěvku	22%
Daň	12 500 UAH (7 550 CZK)
Jednotného sociálního příspěvku	1 474 UAH (890,3 CZK)
Celkový měsíční náklad	13 974 UAH (8 440, 3 CZK)
Celkový roční náklad	167 688 UAH (101 283,6 CZK)
Efektivní sazba daně	5,59%

5.4.4 Daňová povinnost OSVČ s ročním příjmem 1 812 000 CZK v České republice

V České republice, při zvýšení příjmu, dělník stejně bude odvádět 80 % příjmu na výdaje. Efektivita sazby daně roste v důsledku zvýšení příjmů, zatímco výše slevy na dani zůstává nezměněna.

Tabulka 5-12 Zdanění 1,8 mil. pomocí paušálních výdajů. [Zdroj a zpracování: vlastní]

Zdanění pomocí paušálních výdajů	
Roční příjem	1 800 000 CZK
Měsíční příjem	150 000 CZK
Procento výdajů	80%
Výdaje v absolutní hodnotě.	1 440 000 CZK
Roční daňový základ	360 000 CZK
Měsíční daňový základ	30 000 CZK
Sazba daně	15%
Roční daň	54 000 CZK
Měsíční daň	4 500 CZK
Roční sleva na poplatníka	30 840 CZK
Měsíční sleva na poplatníka	2 570 CZK
Roční daňová povinnost	23 160 CZK
Měsíční daňová povinnost	1 930 CZK
Efektivní sazba daně	1,29%

V režimu paušální daně, při zvýšení příjmu, zůstává měsíční platba na úrovni 6 208 Kč. Při růstu příjmu efektivita paušální daně klesá, což činí režim paušální daně výhodnějším pro podnikatele s vyšším příjmem a kteří uplatňují minimum slev na dani.

Tabulka 5-13 Zdanění 1,8 mil. pomocí paušální daně. [Zdroj a zpracování: vlastní]

Zdanění pomocí paušální daně	
Roční příjem	1 800 000 CZK
Měsíční příjem	150 000 CZK
Měsíční platba	6 208 CZK
Sleva na poplatníka	—
Roční daňová povinnost	74 496 CZK
Efektivní sazba daně	4,14%

Byly analyzovány daňové povinnosti OSVČ s ročním příjmem 366 000 CZK v České republice a na Ukrajině. V České republice živnostník-řemeslník s ročním příjmem 366 000 CZK při využití paušálních výdajů nezaplatí žádnou daň, efektivní daňová sazba je v tomto případě 0 %. Při využití paušální daně podnikatel platí stanovenou částku. Systém paušální daně v ČR je podobný ukrajinskému systému 2. skupiny jednotné daně, protože v obou státech se platí přesná daňová částka, která nezávisí na příjmech podnikatele. Na Ukrajině daňová částka nezahrnuje sociální pojištění. Efektivní sazba paušální daně v ČR je 20,35 % a u 2. skupiny jednotné daně na Ukrajině 14,07 %.

Při využití výdajů a zvýšení ročního příjmu na 1 812 000 CZK dochází k nárůstu efektivní daňové sazby z 0 % na 1,29 %. U paušální daně pak s růstem příjmu klesá efektivní daňová sazba na 4,14 %. Pro podnikatele s vyššími příjmy je výhodnější využívání paušální daně než paušálních výdajů. Na Ukrajině, kde si podnikatelé zvolili 3. skupinu jednotné daně s ročním příjmem 1 812 000 CZK, je efektivní daňová sazba 5,59 %.

V obou státech je zjednodušený systém zdanění pro OSVČ docela odlišný a používá svá vlastní pravidla a výjimky, ale efektivnost daňových sazeb při využití paušální daně je podobná jednotné dani na Ukrajině.

5.5 Daň z nemovitých věcí

Dalším parametrem pro srovnání daňových systémů v České republice a na Ukrajině je daň z nemovitých věcí. Pro ilustraci byly vybrány průměrné byty 2+1 o velikosti 60 m² a 65 m² v městech Brno (396 tisíc obyvatel) a Mykolajiv (460 tisíc obyvatel).

V České republice se výše daně a daňová sazba určují podle typu nemovitosti, přičemž se používají koeficienty – místní koeficient a koeficient podle velikosti obce.

Tabulka 5-14 Byt o výměře podlahové plochy 60 m², leží v katastrálním území města Brna. [Zdroj a zpracování: vlastní]

Byt o výměře podlahové plochy 60 m ² , leží v katastrálním území města Brna.		
Daň ze staveb – výpočet daňové povinnosti	Poplatník	Měrná jedn.
Výměra bytu	60	m ²
Koeficient základu daně	1,20	
Základ daně	72	m ²
Základní sazba daně. Druh nemovitosti R	2,00	CZK/m ²
Koeficient podle velikosti obce	3,50	
Místní koeficient	1,00	
Výsledná daň	504	CZK
Efektivní sazba daně	8,40	CZK/m ²

Na Ukrajině se neplatí daň za byt o rozloze do 60 m². Pokud je byt větší než 60 m², platí se daň pouze za přesahující metry čtvereční. Koeficient daně je stanoven městskými orgány a nesmí přesáhnout 1,5 % minimální mzdy.

Tabulka 5-15 Byt o výměře podlahové plochy 60 m², leží v katastrálním území města Mykolajiv. [Zdroj a zpracování: vlastní]

Byt o výměře podlahové plochy 60 m ² , leží v katastrálním území města Mykolajiv.			
Daň ze staveb – výpočet daňové povinnosti	Poplatník	Měrná jedn.	Převod na CZK
Výměra bytu	60	m ²	
Bezdaňový limit	60	m ²	
Základ daně	0	m ²	
Místní koeficient	1,5	%	
Minimální mzda	6700	UAH	4 158,53 CZK
Základní sazba daně.	100,50	UAH/m ²	62,38 CZK/m ²
Výsledná daň	0	UAH	0,00 CZK
Efektivní sazba daně	0,00	UAH/m ²	0,00 CZK/m ²

V České republice se u bytů s větší plochou zvyšuje daňová povinnost, ale efektivita daňové sazby zůstává stejná.

Tabulka 5-16 Byt o výměře podlahové plochy 65 m², leží v katastrálním území města Brna. [Zdroj a zpracování: vlastní]

Byt o výměře podlahové plochy 65 m ² leží v katastrálním území města Brna.		
Daň ze staveb – výpočet daňové povinnosti	Poplatník	Měrná jedn.
Výměra bytu	65	m ²
Koeficient základu daně	1,20	
Základ daně	78	m ²
Základní sazba daně. Druh nemovitosti R	2,00	CZK/m ²
Koeficient podle velikosti obce	3,50	
Místní koeficient	1,00	
Výsledná daň	546	CZK
Efektivní sazba daně	8,40	CZK/m ²

Na Ukrajině pro byty s větší podlahovou plochou je efektivnost sazby daně vyšší.

Tabulka 5-17 Byt o výměře podlahové plochy 65 m², leží v katastrálním území města Mykolajiv. [Zdroj a zpracování: vlastní]

Byt o výměře podlahové plochy 65 m ² leží v katastrálním území města Mykolajiv.			
Daň ze staveb – výpočet daňové povinnosti	Poplatník	Měrná jedn.	Převod na CZK
Výměra bytu	65	m ²	
Bezdaňový limit	60	m ²	
Základ daně	5	m ²	
Místní koeficient	1,5	%	
Minimální mzda	6700	UAH	4 158,53 CZK
Základní sazba daně.	100,50	UAH/m ²	62,38 CZK/m ²
Výsledná daň	502,5	UAH	311,89 CZK
Efektivní sazba daně	7,73	UAH/m ²	4,80 CZK/m ²

V Brně platí osoba za byt s výměrou podlahové plochy 60 m² 504 Kč (což je 8,40 Kč/m²), zatímco v Mykolajivě za byt stejné velikosti neplatí žádnou daň.

Pokud jde o byt s výměrou podlahové plochy 65 m² v Brně, dan činí 546 Kč, což odpovídá efektivní sazbě daně 8,40 Kč/m², stejně jako u menšího bytu. V Mykolajivě, základ dane stanoví 5 m². Daňová povinnost stanovena na 311,89 Kč. To odpovídá efektivní sazbě daně 4,80 Kč/m², což je nižší než v případě bytu v Brně.

6 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo porovnat daňové systémy České republiky a Ukrajiny a deklarovat rozdílný přístup ke zdanění občanů v těchto dvou státech. Práce byla rozdělena na teoretickou a praktickou část, přičemž každá část se zaměřovala na různé aspekty daňových systémů.

V teoretické části byly analyzovány makroekonomické ukazatele obou zemí, které poskytly základní kontext pro pochopení fungování jejich daňových systémů. Následně byl podrobně popsán daňový systém Ukrajiny, včetně jeho vývoje, hlavních druhů daní, správy daní a problémů, kterým tento systém čelí. Stejně tak byl analyzován daňový systém České republiky.

Praktická část byla zaměřena na konkrétní rozdíly ve zdanění občanů obou zemí. Bylo analyzováno zdanění příjmů ze závislé činnosti, náklady zaměstnavatelů na zaměstnance, daň z příjmů osob samostatně výdělečně činných a zdanění nemovitých věcí.

Bylo zjištěno, že efektivita daňových sazeb a správa daní hraje klíčovou roli v tom, jak jsou daně vnímány občany a jak přispívají k ekonomickému růstu a stabilitě. Z provedené analýzy vyplývá, že daňové systémy České republiky a Ukrajiny se výrazně liší jak ve struktuře, tak v přístupu ke zdanění. Český daňový systém poskytuje větší stabilitu a předvídatelnost. Naopak, ukrajinský daňový systém čelí několika výzvám, včetně častých změn legislativy a nižší úrovně správy daní.

7 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- [1] Ministerstvo financí České republiky. Makroekonomická predikce – leden 2024 [online]. [cit. 1. 03. 2024]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/makroekonomika/makroekonomicka-predikce/2024/makroekonomicka-predikce-leden-2024-54583>
- [2] Національний банк України. Просто про економіку (на основі матеріалів Інфляційного звіту за січень 2024 року) [online]. [cit. 1. 03. 2024]. Dostupné z: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/prosto-pro-ekonomiku-na-osnovi-materialiv-inflyatsiynogo-zvitu-za-sichen-2024-roku>
- [3] Державна податкова служба України [online]. [cit. 28. 10. 2023]. Dostupné z: <https://tax.gov.ua/nk/spisok1/>
- [4] Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 №2456-VI [online]. [cit. 28. 10. 2023]. Dostupné z: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
- [5] Дніпропетровський центр професійно-технічної освіти. Податкова система України [online]. [cit. 28. 10. 2023]. Dostupné z: https://cpto.dp.ua/public_html/posibnyky/posibnyk/page16.html
- [6] Економічний простір. Богатирьова Є. М. Генезис податкових реформ в Україні [online]. [cit. 29. 10. 2023]. Dostupné z: <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/bitstream/123456789/624/1/Bohatyrova.pdf>
- [7] М. Г. Волощук, І. І. Матьола, Т. О. Карабін, О. В. Білаш. Становлення та розвиток податкової системи України. Монографія, 2021 [online]. [cit. 29. 10. 2023]. Dostupné z: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/36756/1/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%D1%82%D0%B0%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BE%D0%BA%20%D0%9F%D0%A1%D0%A3.pdf>
- [8] Державна Податкова служба України. Розділ III: Податок на прибуток підприємств [online]. [cit. 17. 11. 2023]. Dostupné z: <https://tax.gov.ua/nk/spisok3/>
- [9] Державна Податкова служба України. Розділ IV: Податок на доходи фізичних осіб [online]. [cit. 17. 11. 2023]. Dostupné z: <https://tax.gov.ua/nk/rozdil-iv--podatok-na-dohodi-fizichnih-o/>

- [10] Державна податкова служба України. Військовий збір [online]. [cit. 17. 11. 2023]. Dostupné z: <https://if.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/print-437328.html>
- [11] Державна Податкова служба України. Розділ XII: Податок на майно [online]. [cit. 19. 11. 2023]. Dostupné z: <https://tax.gov.ua/nk/rozdil-xii--mistsevi-podatki-i/>
- [12] Бухалтер.ua. ФОП 1 група ЕП: сплата податків до подання звітності [online]. [cit. 26. 11. 2023]. Dostupné z: https://buh.ligazakon.net/aktualno/13177_fop-1-grupa-p-vd-splati-podatkv-do-podannya-zvtnost.
- [13] Бухалтер.ua. Усе, що потрібно знати єдинникам другої групи у 2023 році [online]. [cit. 26. 11. 2023]. Dostupné z: https://buh.ligazakon.net/aktualno/13233_use-shcho-potrnbno-znati-dinnikam-drugo-grupi-u-2023-rots.
- [14] Бухалтер.ua. Єдиний податок 3-тя група: умови перебування, ставки, строки сплати податків і подання звітності, ведення обліку [online]. [cit. 26. 11. 2023]. Dostupné z: https://buh.ligazakon.net/aktualno/10498_diniy-podatok-3-tya-grupa-umovi-perebuвання-stavki-stroki-splati-podatkv--podannya-zvtnost-vedennya-oblku.
- [15] Державна податкова служба України. Докладно про єдиний податок 4 групи [online]. [cit. 26. 11. 2023]. Dostupné z: <https://kyivobl.tax.gov.ua/media-ark/local-news/print-439108.html>
- [16] Податкова служба України. Розділ V: Податок на додану вартість [online]. [cit. 26. 11. 2023]. Dostupné z: <https://tax.gov.ua/nk/rozdil-v--podatok-na-dodanu-vartist/>.
- [17] Податкова служба України. Розділ VI: Акцизний податок [online]. [cit. 28. 11. 2023]. Dostupné z: <https://tax.gov.ua/nk/rozdil-vi--aktsizniy-podatok-/>.
- [18] Податкова служба України. Розділ VIII: Екологічний податок [online]. [cit. 28. 11. 2023]. Dostupné z: <https://tax.gov.ua/nk/rozdil-viii--ekologichniy-poda/>.
- [19] Вища освіта. Мито в Україні [online]. [cit. 30. 11. 2023]. Dostupné z: <https://osvita.ua/vnz/reports/management/15054/>
- [20] Податкова служба України. Глава 11: Відповідальність [online]. [cit. 14. 12. 2023]. Dostupné z: <https://tax.gov.ua/nk/spisok2/glava-11--vidpovidalnist-/>.
- [21] Податкова служба України. Глава 2: Податкова звітність [online]. [cit. 14. 12. 2023]. Dostupné z: <https://tax.gov.ua/nk/spisok2/glava-2--podatkova-zvitnist/>.

- [22] Урядовий портал. Реформа децентралізації [online]. [cit. 24. 03. 2024]. Dostupné z: <https://www.kmu.gov.ua/reformi/efektivne-vryaduvannya/reforma-decentralizaciyi>
- [23] Сергій Верланов. Актуальні проблеми податкової системи України [online]. [cit. 10. 01. 2024]. Dostupné z: <https://dc.org.ua/news/tax-system>
- [24] Міністерство фінансів України. Міжнародні угоди України про уникнення подвійного оподаткування [online]. [cit. 10. 01. 2024]. Dostupné z: https://mof.gov.ua/uk/international_agreements_of_ukraine_on_avoidance_double_taxation-543
- [25] Finanční správa. Popis systému [online]. [cit. 12. 03. 2024]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/danovy-system-cr/popis-systemu>
- [26] MARKOVÁ, Hana. Daňové zákony 2023. Praha, 2023
- [27] Ministerstvo financí České republiky. Změny s účinností od 1. 1. 2024 [online]. [cit. 12. 03. 2024]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/tiskove-zpravy/2023/prehledne-ktete-zmeny-prinese-rok-2024-nejen-pro-o-54178>
- [28] JakPodnikat. Paušální daň 2024 OSVČ [online]. [cit. 13. 05. 2024]. Dostupné z: <https://www.jakpodnikat.cz/pausal-osvc.php>
- [29] JakPodnikat. Paušální výdaje OSVČ 2023, 2024 [online]. [cit. 13. 05. 2024]. Dostupné z: <https://www.jakpodnikat.cz/pausalni-vydaje-procentem.php>
- [30] Finanční správa. Právnícké osoby [online]. [cit. 21. 04. 2024]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/pravnicke-osoby/obecne-informace>
- [31] Finanční správa. Silniční daň [online]. [cit. 21. 04. 2024]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/silnicni-dan/informace- stanoviska-a-sdeleni/2024/informace-k-podani-danoveho-priznani-k-dsl-za-2023>
- [32] Finfo ve škole. Daň z nemovitých věcí [online]. [cit. 22. 04. 2024]. Dostupné z: <https://www.finfoveskole.cz/cs/dan-z-nemovitych-veci>
- [33] Finfo ve škole. Daň z přidané hodnoty [online]. [cit. 22. 04. 2024]. Dostupné z: <https://www.finfoveskole.cz/cs/dan-z-pridane-hodnoty>
- [34] Finfo ve škole. Spotřební daně [online]. [cit. 30. 04. 2024]. Dostupné z: <https://www.finfoveskole.cz/cs/spotrebni-dane>

[35] BusinessInfo. Ekologické daně [online]. [cit. 5. 05. 2024]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/ekologicke-dane/>

[36] Portal pohoda. Clo a celní řízení [online]. [cit. 10. 05. 2024]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ostatni-dane/clo-a-celni-rizeni/>

[37] Zákon pro lidi. Zákon č. 280/2009 Sb. Obecná část o část o správě daní [online]. [cit. 14. 05. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280#cast2>

[38] Podnikatel.cz. Jaké sankce vás čekají při porušování daňových povinností? [online]. [cit. 14. 05. 2024]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/jake-sankce-vas-cekaji-pri-porusevani-danovych-povinnosti/>

[39] Ministerstvo financí České republiky. Státní rozpočet České republiky hospodařil v roce 2023 [online]. [cit. 14. 05. 2024]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/tiskove-zpravy/2024/pokladni-plneni-sr-54299>

[40] Ekonom. U daní je v Česku větším problémem administrativa než jejich výše. [online]. [cit. 17. 05. 2024]. Dostupné z: <https://ekonom.cz/c1-66531950-slozitost-dani-boli-vic-nez-jejich-vyse>

[41] Finanční správa. Úspěch ČR v boji s daňovými úniky [online]. [cit. 17. 5. 2024]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/financni-sprava/media-a-verejnost/tiskove-zpravy-gfr/tiskove-zpravy-2023/uspech-cr-v-boji-s-danovymi-uniky>

[42] Česká Národní Banka. Kurzy ostatních měn [online]. [cit. 15. 12. 2023]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/financni-trhy/devizovy-trh/kurzy-ostatnich-men/kurzy-ostatnich-men/?mesic=12&rok=2023>

8 SEZNAM ZKRATEK

CZK – Koruna česká

DPF – Daň z příjmů fyzických osob

DPH – Daň z přidané hodnoty

EU – Evropská unie

FO – Fyzická osoba

FOP – Fyzická osoba podnikající

HDP – Hrubý domácí produkt

IT – Informační technologie

Kč – Koruna česká

M² – metr čtvereční

MWh – megawatthodinu

OSVČ – Osoba samostatně výdělečně činná

PO – Právnícká osoba

TS – Teritoriální společenství

UAH – Ukrajinská hřivna

USD – Americký dolar

9 SEZNAM TABULEK

Tabulka 2-1 Porovnání makroekonomických ukazatelů. [Zdroj: <i>The world bank</i> . https://data.worldbank.org/?locations=UA-CZ-PL-SK-HU . Zpracování: vlastní]	11
Tabulka 3-1 Rozdělení daní na Ukrajině. [Zdroj: <i>Податкова служба України</i> https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatki-ta-zbori/ . Zpracování: vlastní]	13
Tabulka 3-2 Skupiny jednotné daně. [Zdroj: <i>Податкова служба України</i> . https://tax.gov.ua/baneryi/onlayn-navchannya/ediniy-podatok . Zpracování: vlastní] ...	19
Tabulka 4-1 Slevy na dani z příjmů FO pro rok 2024. [Zdroj: https://www.kurzy.cz/dane-danova-priznani/sleva-na-poplatnika/ . Zpracování: vlastní]	26
Tabulka 4-2 Pásma paušální daně v roce 2024. [Zdroj: https://www.jakpodnikat.cz/pausal-osvc.php . Zpracování: vlastní]	27
Tabulka 4-3 Procento paušálních výdajů pro rok 2024 [Zdroj: https://www.jakpodnikat.cz/pausalni-vydaje-procentem.php . Zpracování: vlastní]	28
Tabulka 4-4 Sazby daně z pozemků pro rok 2024. [Zdroj: § 6 zákona č. 338/1992 Sb. Zpracování: vlastní]	30
Tabulka 4-5 Koeficient podle velikosti obce. [Zdroj: § 6 zákona č. 338/1992 Sb. Zpracování: vlastní]	30
Tabulka 4-6 Sazby daně ze staveb a jednotek pro rok 2024 [Zdroj: § 11 zákona č. 338/1992 Sb. Zpracování: vlastní]	31
Tabulka 5-1 Daň z minimálních příjmů ze závislé činnosti fyzických osob. [Zdroj a zpracování: vlastní]	38
Tabulka 5-2 Náklady zaměstnavatele na zaměstnance s minimální mzdou. [Zdroj a zpracování: vlastní]	39
Tabulka 5-3 Daň z průměrných příjmů ze závislé činnosti fyzických osob. [Zdroj a zpracování: vlastní]	40
Tabulka 5-4 Náklady zaměstnavatele na zaměstnance s průměrnou mzdou. [Zdroj a zpracování: vlastní]	41
Tabulka 5-5 Vyšší zdanění z ročního příjmu 2 mil. CZK. [Zdroj a zpracování: vlastní]	42
Tabulka 5-6 Vyšší zdanění z ročního příjmu 5.28 mil. CZK. [Zdroj a zpracování: vlastní]	43
Tabulka 5-7 Náklady zaměstnavatele na zaměstnance s vyšší mzdou. [Zdroj a zpracování: vlastní]	44
Tabulka 5-8 Zdanění pomocí paušálních výdajů. [Zdroj a zpracování: vlastní]	45
Tabulka 5-9 Zdanění pomocí paušální daně. [Zdroj a zpracování: vlastní]	46
Tabulka 5-10 Zdanění druhé skupiny OSVČ. [Zdroj a zpracování: vlastní]	47
Tabulka 5-11 Zdanění třetí skupiny OSVČ. [Zdroj a zpracování: vlastní]	48
Tabulka 5-12 Zdanění 1,8 mil. pomocí paušálních výdajů. [Zdroj a zpracování: vlastní]	49
Tabulka 5-13 Zdanění 1,8 mil. pomocí paušální daně. [Zdroj a zpracování: vlastní] ...	50

Tabulka 5-14 Byt o výměře podlahové plochy 60 m ² , leží v katastrálním území města Brna. [Zdroj a zpracování: vlastní]	51
Tabulka 5-15 Byt o výměře podlahové plochy 60 m ² , leží v katastrálním území města Mykolajiv. [Zdroj a zpracování: vlastní]	52
Tabulka 5-16 Byt o výměře podlahové plochy 65 m ² , leží v katastrálním území města Brna. [Zdroj a zpracování: vlastní]	53
Tabulka 5-17 Byt o výměře podlahové plochy 65 m ² , leží v katastrálním území města Mykolajiv. [Zdroj a zpracování: vlastní]	54

10 SEZNAM GRAFŮ A OBRÁZKŮ

Obrázek 4-1 Daňová soustava ČR. [Zdroj: <i>Vlastní zpracování</i>].....	25
--	----